

Ohjeasiakirja: Irak

Ohjeasiakirja: Irak

Kesäkuu 2022



Käsikirjoitus on valmistunut toukokuussa 2022

Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät ole tehneet tälle käännökselle laatutarkastusta. Jos havaitset, että käännös ei ole kansallisen terminologian mukainen, ota yhteyttä [EUAA](#).

Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) tai kukaan viraston puolesta toimiva henkilö ei ole vastuussa tämän julkaisun sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2022

PDF ISBN 978-92-9400-521-2 doi: 10.2847/419751 BZ-04-22-000-FI-N

© Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA), 2022

Kannen kuva: Kartta Irakista ja sen ympäristöstä, värikylläisyyttä vähennetty alkuperäisestä, © iStock (valokuvaaja: Romanista), 13. heinäkuuta 2021

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan. Sellaisten valokuvien tai sellaisen muun materiaalin käyttöön tai jäljentämiseen, joihin EUAA:lla ei ole tekijänoikeutta, on pyydettävä lupa suoraan tekijänoikeuden haltijalta.



Sisällys

Johdanto	5
Yleiset huomautukset	11
Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat	13
Pakolaisasema: erityisprofiileja koskevat ohjeet	17
Alustavat huomautukset	17
Profiilit	18
Toissijainen suojelu	39
Määritelmädirektiivin 15 artiklan a alakohta.....	39
Määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohta	40
Määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohta.....	42
Suojelun tarjoajat	47
Suojelu alkuperämaassa: sisäisen paon mahdollisuus	49
Maan osa.....	49
Turvallisuus.....	50
Matkustaminen ja maahanpääsy	52
Jäämisen kohtuullisuus	52
poissulkemisesta	55
Rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmisyyttä vastaan	56
Törkeä (epäpoliittinen) rikos	57
Yhdistyneiden kansakuntien tarkoitusperien ja periaatteiden vastaiset teot	58
Vaaraksi jäsenvaltion yhteiskunnalle tai turvallisuudelle	58
Lyhenteet	60



Johdanto



Tämä ohjeasiakirja on tiivistelmä Irakista tehdyn yhteisen analyysin päätelmistä, ja asiakirja tulee lukea yhdessä sen kanssa. Täysimittainen ”Maakohtaiset ohjeet: Irak” -julkaisu on saatavana osoitteessa <https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022>.

Maakohtaiset ohjeet on laadittu [Euroopan unionin turvapaikkavirastosta annetun asetuksen \(EU\) 2021/2303 11 artiklan](#) mukaisesti ⁽¹⁾. Ne edustavat EU:n jäsenvaltioiden johtavien poliittisia asioita käsittelevien virkamiesten nykyisen EU-lainsäädännön ja Euroopan unionin tuomioistuimen (CJEU) oikeuskäytännön mukaisesti tekemää yhteisarviota alkuperämaan tilanteesta.

Nämä ohjeet eivät vapauta jäsenvaltioita velvollisuudesta tarkastella jokaista kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta yksilöllisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti. Kukin päätös pitää tehdä hakijan yksilöllisten olosuhteiden ja Irakissa päätöshetkellä vallitsevan tilanteen perusteella sekä useista asianmukaisista lähteistä hankittujen täsmällisten ja ajantasaisten maakohtaisten tietojen perusteella (turvapaikkamenettelydirektiivin 10 artikla).

Tässä asiakirjassa annetut ohjeet ja tiedot analyysistä eivät ole tyhjentäviä.

Miksi maakohtaiset ohjeet on laadittu?

Maakohtaiset ohjeet on tarkoitettu politiikan- ja päätöksentekijöiden välineeksi yhteiseurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän yhteydessä. Ne pyrkivät auttamaan Irakista tulleiden hakijoiden kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tarkastelussa sekä edistämään päätöksentekokäytäntöjen yhdentymistä jäsenvaltioiden kesken.

Euroopan unionin neuvosto sopi 21. huhtikuuta 2016 muodostavansa Euroopan unionin turvapaikkaviraston (EUAA) koordinoiman johtavan tason politiikkaverkoston, johon kuuluvat kaikki jäsenvaltiot ja jonka tehtävänä on suorittaa tärkeimpien alkuperämaiden tilanteen yhteisarviointi ja tulkinta ⁽²⁾. Verkosto tukee EU-tason politiikan kehittämistä yleisten

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2303, annettu 15 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) N:o 439/2010 kumoamisesta on saatavana osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj>.

⁽²⁾ Euroopan unionin neuvosto, neuvoston 3461. kokouksen tulos, 21.4.2016, 8065/16, saatavana osoitteessa <http://www.consilium.europa.eu/media/22682/st08065en16.pdf>.



alkuperämaatietojen (COI) perusteella tulkitsemalla kyseisiä tietoja yhteisesti asianomaisten turvapaikkasäädösten valossa ja ottaen huomioon EUAA:n koulutusaineiston ja käytännön oppaiden asianmukaisen sisällön. Yhteisen analyysin ja ohjeasiakirjojen kehittäminen on nyt yksi EUAA:n uuden toimeksiannon avainalueista, ja sitä säännellään [EUAA-asetuksen 11 artiklassa](#).

Mitä ohjeasiakirjaan sisältyy?



Ohjeasiakirjassa tiivistetään yhteisen analyysin **päätelmät** käyttäjäystävällisesti ja annetaan käytännön ohjeita yksilöllisten tapausten analyysiin. Se on täysimittaisen [”Maakohtaiset ohjeet:Irak”](#) -oppaan tiivistelmä.

Täysimittainen [”Maakohtaiset ohjeet:Irak”](#) sisältää myös toisen, yksityiskohtaisemman osan – **yhteisen analyysin**. Yhteisessä analyysissä määritellään lainsäädännön, oikeuskäytännön ja horisontaalisen ohjeistuksen mukaiset olennaiset seikat, tiivistetään saatavilla olevien alkuperämaatietojen (COI-tietojen) mukainen asiaperusta ja analysoidaan niiden mukaan kyseisen alkuperämaan tilannetta.

Yhteinen analyysi on saatavana osoitteessa <https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022>.



Ohjeasiakirjassa annetaan linkkejä yhteisen analyysin asianomaisiin osiin (englanniksi).

Mikä on tämän päivityksen soveltamisala?

Ohjeiden nykyversio päivittää ja korvaa asiakirjan ”Maakohtaiset ohjeet: Irak” (tammikuu 2021).

Tässä päivityksessä keskitytään pääasiassa [toissijaista suojelua koskeviin lukuihin \(määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohta\)](#) ja [sisäisen paon mahdollisuuteen](#) sekä [seuraavien profiilien mahdollisiin pakolaisaseman suojelua koskeviin tarpeisiin](#): henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä Irakin ja Levantin islamilaiseen valtioon (ISIL),



sunniarabit, ihmisoikeusaktivistit, poliittiset oppositioaktivistit ja mielenosoittajat, toimittajat ja mediatyöntekijät, henkilöt, jotka tekevät (tai joiden katsotaan tekevän yhteistyötä) länsimaisten asevoimien, järjestöjen tai yritysten kanssa, henkilöt, joiden katsotaan rikkovan moraalisaantöjä, henkilöt, joiden katsotaan pilkanneen jumalaa tai luopuneen uskostaan, uskonnolliset ja etniset vähemmistöt sekä kansalaisuudettomat henkilöt, naiset ja henkilöt, jotka ovat olleet osallisina heimokonflikteihin liittyvissä veririidoissa ja kärsineet niistä.

Asiakirjan horisontaalisen kehyksen muihin osiin on tehty vähäisiä muutoksia. Nämä muutokset eivät yleisesti vaikuta Irakin tilanteen arviointiin ohjeasiakirjan edellisen tammikuussa 2021 annetun version mukaisesti.

Ovatko nämä ohjeet sitovia?

Maakohtaiset ohjeet eivät ole sitovia. EUAA-asetuksen 11 artiklan mukaan jäsenvaltioilla on kuitenkin velvollisuus ottaa huomioon ohjeet ja yhteinen analyysi kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyssä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden toimivaltaa päättää yksittäisistä hakemuksista.

Ketkä osallistuivat näiden maakohtaisten ohjeiden laatimiseen?

Tämä asiakirja on maakohtaisista ohjeista vastaavan verkoston yhteisen analyysin tulos. Työtä tuki valituista kansallisista asiantuntijoista koostuva valmisteluryhmä ja EUAA. Euroopan komissio ja YK:n pakolaisvaltuutettu (UNHCR) antoivat tähän prosessiin arvokkaan panoksensa.

Maakohtaisista ohjeista vastaava verkosto viimeisteli ohjeasiakirjan ja siihen liittyvän yhteisen analyysin toukokuussa 2022, ja EUAA:n johtokunta hyväksyi sen kesäkuussa 2022.

Mitä oikeudellista kehystä sovelletaan?

Soveltuvan oikeudellisen kehyksen kannalta yhteinen analyysi ja ohjeasiakirja perustuvat [1951 Geneven yleissopimukseen](#) ⁽³⁾ ja [määritysmädirektiiviin](#) ⁽⁴⁾ sekä CJEU:n oikeuskäytäntöön. Tarvittaessa otetaan huomioon myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö.

⁽³⁾ Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous, pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1951 Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus ja pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1967 pöytäkirja.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle.



Mitä kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevia ohjeita otetaan huomioon?

Tässä analyysissä sovellettava horisontaalinen ohjekehys perustuu ensisijaisesti seuraaviin yleisohjeisiin:



EUAA:n käytännön opas: Kansainvälisen suojelun myöntäminen

EUAA:n ohjeet tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisesta

EUAA:n käytännön opas suojelusta alkuperämaassa

EUAA:n käytännön opas poissulkemisesta



Nämä ja EUAA:n muut olennaiset käytännön välineet löytyvät osoitteesta <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

Asianomaiset UNHCR:n ohjeet on myös otettu huomioon ⁽⁵⁾.

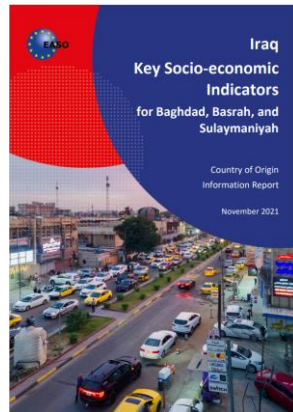
Mitä alkuperämaatietoja on käytetty?

EUAA:n maakohtaisia ohjeita ei tule pitää, niitä ei saa käyttää eikä niihin saa viitata COI-lähteinä. Tähän asiakirjaan sisältyvät tiedot perustuvat EUAA:n COI-raportteihin ja eräissä tapauksissa muihin lähteisiin, kuten on osoitettu. Toisin kuin maakohtaiset ohjeet, nämä ovat COI-lähteitä ja niihin voidaan viitata vastaavasti.

⁽⁵⁾ YK:n pakolaisvaltuutetun käsikirja ja ohjeet pakolaisaseman määrittelyä koskevista menettelyistä ja kriteereistä vuoden 1951 yleissopimuksen ja vuoden 1967 pakolaisasemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti, muut ohjeet, poliittiset asiakirjat ja YK:n pakolaisvaltuutetun toimeenpanevan komitean ja pysyvän komitean päätelmät ovat osoitteessa <https://www.refworld.org/rsd.html>.



Tämä päivitys perustuu pääasiassa seuraaviin äskettäisiin COI-tietoihin:



EUAA COI Report: Iraq – Key socio-economic indicators (November 2021)



EUAA COI Report: Iraq – Targeting of Individuals (January 2022)



EUAA COI Report: Iraq – Security situation (January 2022)

Lisäksi UNHCR:n tammikuussa 2021 antamat asiaankuuluvat alkuperämaata koskevat tiedot pääsy- ja oleskeluvaatimuksista Irakissa ⁽⁶⁾ on otettu huomioon julkaisussa [COI Report: Iraq – Key socio-economic indicators \(November 2021\)](#).

Näitä ohjeita olisi pidettävä pätevinä niin kauan kuin ajankohtaiset tapahtumat ja kehityssuuntaukset vastaavat asianomaisten COI-raporttien viiteajanjakson aikana havaittuja suuntauksia ja malleja. Uudet kehityssuuntaukset, jotka aiheuttavat merkittäviä muutoksia ja johtavat uusiin suuntauksiin, voivat vaikuttaa näissä ohjeissa esitettyyn arviointiin. EUAA:n COI-raportteja ja maakohtaisia ohjeasiakirjoja pyritään päivittämään säännöllisesti, jotta tällaiset merkittävät muutokset otettaisiin asianmukaisesti huomioon. Yksittäisiä hakemuksia olisi aina arvioitava ajantasaisimpien käytettävissä olevien COI-tietojen perusteella.



EUAA:n COI-raportit ovat saatavana osoitteessa <https://euaa.europa.eu/country-reports>.

⁽⁶⁾ UNHCR, Irak: Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq: Ability of Persons Originating from Formerly ISIS-Held or Conflict-Affected Areas to Legally Access and Remain in Proposed Areas of Internal Relocation, January 2021, available at <https://www.refworld.org/docid/5ffc243b4.html>



Miten maakohtaiset ohjeet auttavat kansainvälisestä suojelusta tehtyjen hakemusten yksilöllisessä arvioinnissa?

Ohjeasiakirja ja yhteinen analyysi noudattavat yksittäisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tarkastelun vaiheita. Tässä asiakirjassa tarkastellaan määritelmädirektiivin mukaisia tekijöitä ja annetaan alkuperämaan tilanteesta yleisarvio sekä ohjeet asianmukaisista yksilöllisistä olosuhteista, jotka pitää ottaa huomioon.



Lisätietoja ja muut saatavana olevat maakohtaiset ohjeet ovat sivulla <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/country-guidance>.



Yleiset huomautukset

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Irakin lähihistoriassa on ollut useita poliittisista ja etnisistä syistä johtuvia sekä lahkoihin liittyviä konflikteja. Vuonna 2021 Irakissa tapahtui edelleen useita aseellisia selkkauksia ja sen eri maakunnissa oli sisäisiä jännitteitä.

Vuoden 2017 alueellisen tappionsa jälkeen ISIL on siirtynyt toiminnassaan sissisotaan, organisoinut taistelijansa pieniin joukkoihin ja käyttänyt syrjäisten alueiden tukikohtia, kun se on tehnyt hyökkäyksiä turvallisuusjoukkoja, *mukhtareja*, siviilejä ja infrastruktuuria, kuten voimallaitoksia, vastaan.

ISILin vastaisen kansainvälisen liittouman tukema Irakin hallitus käynnisti sarjan onnistuneita terrorismin vastaisia operaatioita keskeisissä maakunnissa ja Bagdadissa. Yhdysvaltojen sotilasoperaatio Irakissa päättyi vuoden 2021 lopussa, minkä jälkeen Yhdysvallat on jatkanut koulutus-, logistiikka- ja neuvontatuen antamista.

Vallankumouskaartin Quds-joukkojen (IRGC-QF) komentajan Qasem Soleimanin ja Kansan mobilisointiyksikköjen (PMF) johtajan Abu Mahdi al Muhandisin murhat, jotka Yhdysvallat teki tammikuussa 2020, käynnistivät useiden iranilaisten tukemien puolisotilaallisten joukkojen kostohyökkäykset Irakissa olevia Yhdysvaltojen joukkoja vastaan.

Heinäkuun 2015 jälkeen Turkki on uudistanut sotilasoperaatiotaan Kurdistanin työväenpuoluetta (PKK) vastaan Irakissa ja käynnistänyt laajamittaisen rajahyökkäyksen.

Iranin ja Turkin sotilasjoukot tekivät iskuja raja-alueella. Hyökkäysten kohteina oli Irakin Kurdistanin alueelle (KRI) sijoittautuneet ryhmät, joiden Turkki ja Iran katsovat osallistuvan rajat ylittävään terrorismiin.

Lokakuusta 2019 lähtien Irakissa on ollut suuria mielenosoituksia. Pandemiasta johtuneiden vuoden 2020 alun sulkutoimien jälkeen Keski-Irakissa ja Kurdistanin alueella järjestettiin uusia mielenosoituksia.

Irakissa järjestettiin parlamenttivaalit 10. lokakuuta 2021. Moqtada el Sadrin johtamat sadristit (Sadrist Movement) voittivat vaalit, kun taas Iran-mielisiä puolisotilaallisia joukkoja edustavat šiialaiset ryhmittymät kärsivät merkittävän tappion.



Kansainvälistä suojelua koskevien tarpeiden yksilöllisessä arvioinnissa olisi otettava huomioon eri toimijoiden läsnäolo ja toiminta hakijan kotiseudulla sekä tilanne niillä alueilla, joiden läpi hakijan olisi matkustettava päästäkseen kotiseudulleen. Nämä maakohtaiset ohjeet perustuvat alkuperämaan yleisen tilanteen arviointiin.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat

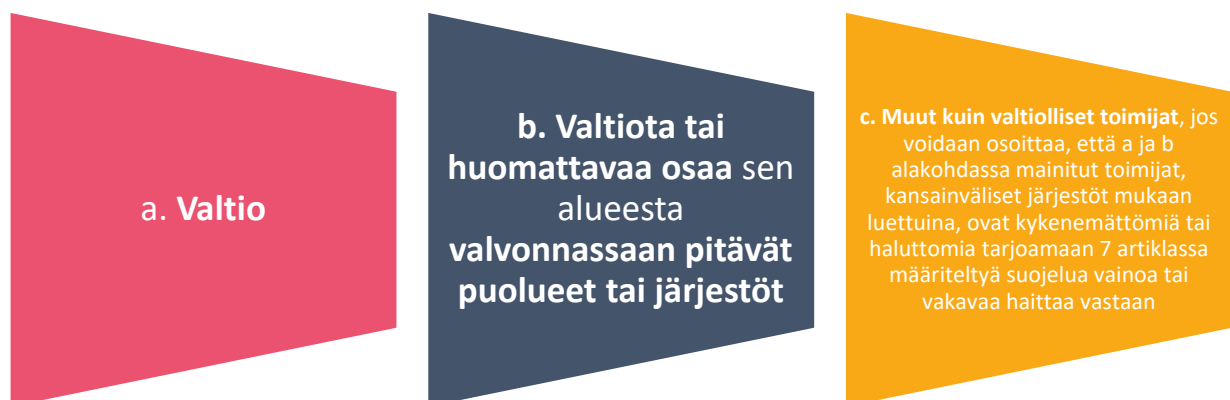
Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Vaarat, joille jonkin maan väestö tai väestön osa on yleisesti alttiina, eivät tavallisesti itsessään aiheuta henkilökohtaista uhkaa, joka täyttäisi vakavan haitan edellytykset ([määritelmädirektiivin johdanto-osan 35 kappale](#)). Yleensä vainon tai vakavan haitan on seurattava jonkin toimijan käyttäytymisestä ([määritelmädirektiivin 6 artikla](#)).

[Määritelmädirektiivin 6 artiklan](#) mukaan vainoa harjoittavia tai vakavaa haittaa aiheuttavia toimijoita voivat olla:

Kuva 1. Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Tässä osassa on ohjeet pääasiallisista toimijoista, jotka harjoittavat vainoa tai aiheuttavat vakavaa haittaa Irakissa. Luettelo ei ole tyhjentävä.

On raportoitu, että ne pitävät valvonnassaan seuraavia alueita:

- **Irakin turvallisuusjoukot (ISF)** hallitsevat suurinta osaa Irakista lukuun ottamatta KRI:tä. Joillakin alueilla, esimerkiksi Salah al-Dinin ja Diyalan alueilla, ISF:llä on vain nimellinen määräysvalta, ja käytännössä alueiden määräysvalta kuuluu PMF:lle.
- **PMF** on määräävässä asemassa tietyillä Pohjois- ja Keski-Irakissa sijaitsevilla alueilla (esim. Salah al-Dinin alueilla). Eteläisten maakuntien katsotaan kuuluvan ISF:n ja PMF:n yhteisen valvonnan piiriin.



- **Kurdistanin aluehallitus (KRG)** on yksin vastuussa KRI:n turvallisuudesta, mutta KRG:n valvonnassa on raportoitu olevan puutteita. Peshmerga-joukot ovat KRG:n asevoimat.
- **ISIL** ei hallitse enää mitään aluetta Irakissa, mutta se turvautuu syrjäisiin aavikkotukikohtiin, vuoristoihin, laaksoihin ja hedelmätarhoihin niin sanotulla Bagdadin vyöllä ja Irakin keskiosissa. Se perusti myös lisää turvapaikkoja Irakin kiistellyille sisärajoille turvallisuusjärjestelmän puutteiden vuoksi.

Valtiossa oli myös muita toimijoita, kuten Turkki, Iran ja PKK-puolue, ja niiden on ilmoitettu tehneen iskuja Irakissa, erityisesti KRI:ssä.

- **Irakin valtion toimijoihin** kuuluu turvallisuusjoukkojen jäseniä ja muita viranomaisia, kuten maakunnallisia/paikallisia neuvostoja tai muita paikallisia virkamiehiä, esim. *mukhtareja*. On myös huomattava, että valtion virallisten joukkojen ja ei-valtiollisten joukkojen välinen ero ei ole aina selvä. Irakin valtion viranomaiset, erityisesti ISF, mukaan lukien Irakin armeija ja valtakunnalliset ja paikalliset poliisivoimat, ovat osallistuneet monenlaisiin ihmisoikeusloukkauksiin, etenkin taistellessaan ISILiä vastaan ja voitettuaan sen joulukuussa 2017. Mielenosoitusten yhteydessä turvallisuusjoukot ovat väitetyt käyttäneet liiallista voimaa mielenosoittajia vastaan, mikä on johtanut lukuisiin kuolemantapauksiin. Hallituksen toimijat ovat myös muun muassa pidättäneet, pelotelleet ja ottaneet laittomasti talteen mielenosoitusliikkeeseen liittyviä henkilöitä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- ISF:n lisäksi Irakin valtioon on kytköksissä myös muita aseellisia ryhmiä.

PMF:ää (josta käytetään myös lyhennettä PMU) voidaan pitää monimutkaisena kattojärjestönä, joka koostuu monista eri puolisolitaallisista joukoista, joista suurin osa on šiialaisia. Vaikka PMF on oikeudellisesti valtion laitos, sillä on käytännössä itsenäinen määräysvalta ja vaikutusvalta, ja osalla sen joukoista on läheiset yhteydet tärkeimpiin poliittisiin puolueisiin.

Puolisotilaalliset heimomobilisointijoukot koostuvat sunniheimojen taistelijoista. Puolisotilaalliset heimomobilisointijoukot ovat yleensä aktiivisia paikallisesti omilla alkuperäseuduillaan. Näiden joukkojen luonnetta on vaikea luokitella, koska jotkut ottavat käskyjä suoraan Irakin joukoilta ja paikallisviranomaisilta, kun taas toiset ovat vahvasti yhteyksissä suurempiin PMF-yksiköihin ja ottavat käskyjä niiltä.

Vuodesta 2014 lähtien osa PMF:n joukoista on osallistunut laittomiin tappoihin, katoamisiin, kiristykseen ja kostohyökkäyksiin ISILin vastaisessa taistelussa. PMF on myös osallistunut rikolliseen toimintaan ja muihin siviileihin kohdistuviin rikoksiin. Lisäksi on raportoitu, että PMF:n ja paikallisten puolisolitaallisten joukkojen toimiin on kuulunut pakkosiirtoja, häätöjä, pidätyksiä, kotien ryöstelyä, talojen purkamista, uhkailua, seksuaalista hyväksikäyttöä, häirintää ja syrjintää. Mielenosoitusten yhteydessä PMF:n joukot ovat väitetyt käyttäneet liiallista voimaa mielenosoittajia vastaan, mikä on johtanut lukuisiin kuolemantapauksiin. PMF:n jäsenet ovat myös



muun muassa väitetysti salamurhanneet, siepanneet, pahoinpidelleet ja pelotelleet mielenosoitusliikkeeseen liittyviä henkilöitä.

PMF:n joukkoja pidetään yleensä valtion toimijoina, vaikka valtiolla ei ole täysimittaista määräysvaltaa niihin. Muita puolisoitilaallisia joukkoja voidaan pitää valtiollisina tai muina kuin valtiollisina toimijoina sen mukaan, missä määrin ne ovat yhteydessä valtioon.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **KRG:n viranomaisia**, kuten Peshmerga-joukkoja, kunnallista poliisia ja *Asayish*-järjestöä, syytetään monenlaisista ihmisoikeusloukkauksista, kuten ISILin jäseniksi epäiltyjen henkilöiden mielivaltaisista pidätyksistä, tahdonvastaisista katoamisista, laittomista teloituksista, kidutuksesta ja muusta pahoinpitelystä, sekä sunniarabisiviileihin kohdistetusta kostoväkivallasta. Raporttien mukaan KRG on myös painostanut ja häirinnyt tiettyjä etnisiä vähemmistöjä, jotta nämä julistautuisivat kurdeiksi, pidättänyt poliittisia vastustajiaan, tukahduttanut väkivaltaisesti mielenosoituksia, tappanut toimittajia ja häirinnyt uutiskanavia.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **ISIL** on salafi-jihadistinen aseistautunut ryhmä, jonka YK on nimennyt terroristijärjestöksi ja jolle on määrätty kansainvälisesti rangaistuksia. Sen tavoitteena on kalifaatin perustaminen ja laajentaminen. Pyrkimyksissään ”puhdistaa” alueensa *takfir*-oppiensa mukaisesti ISIL otti kohteikseen šiioja sekä etnisiä ja uskonnollisia vähemmistöjä, kuten kristittyjä, jesidejä, šabakeja, kakaita ja kurdeja. Sen tekemiä rikkomuksia ovat muun muassa joukkotuhoa aiheuttaneet iskut, pakkosiirrot, pakkokäännytykset, sieppaukset, sellaisten henkilöiden systemaattinen ja laajalle levinnyt surmaaminen, jotka eivät noudata ryhmän ideologiaa, seksuaalinen väkivalta, kuten seksuaalinen orjakauppa, sekä ihmiskauppa ja sen rinnakkaisessa oikeusjärjestelmässä langetetut rangaistukset.

ISIL julistettiin kukistetuksi joulukuussa 2017, eikä sen hallussa ole ollut alueita Irakissa sen jälkeen. ISIL on pyrkinyt sijoittautumaan paikkoihin, joissa tavanomaiset sotilasoperaatiot ovat olleet haasteellisia, kuten laaksoihin, vuorille ja aavikoille eri puolilla Pohjois- ja Keski-Irakia, ja viiteajanjaksona (1.8.2020–31.10.2021) se toimi raporttien mukaan Anbarissa, Ninewassa, Erbilissä, Bagdadin vyöllä, Diyalassa, Kirkukissa ja Salah al-Dinissä sekä kiistanalaisilla alueilla.





Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- Irakin **heimot** ovat usein mukana konflikteissa ja aseistautuneet raskailla aseilla. Heimoissa rikkomukset voivat johtaa väkivaltaan. Heimojen riitojenratkaisumenetelmät voivat rikkoa ihmisoikeuksia, kuten ”*fasliya*” ja kunniamurhat. On myös raportoitu, että heimot ovat kohdistaneet epävirallisia tuomioita, kostotoimia, salamurhia ja katoamisia heimo-oikeuden nojalla ISILin jäseniksi epäiltyihin henkilöihin ja estäneet edelleen niiden henkilöiden paluumuuttoa, joilla katsotaan olevan yhteyksiä ISILiin.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- Tietyissä tilanteissa vainoa harjoittavia tai vakavaa haittaa aiheuttavia **muita kuin valtiollisia toimijoita** voivat olla esimerkiksi perhe (esim. kunniaan perustuva väkivalta, lesbojen, homojen, biseksuaalien, transihmisten, intersukupuolisten tai queer-henkilöiden (LHBTIQ) ottaminen kohteiksi, naisten sukuelinten silpominen (FGM), perheväkivalta), naisten ympärileikkausta harjoittavat henkilöt ja rikollisryhmät.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Pakolaisasema: erityisprofiileja koskevat ohjeet

Alustavat huomautukset

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Kaikkien aseman määrittelyä koskevan direktiivin mukaisten pakolaismääritelmän osatekijöiden pitää täyttyä, jotta hakija katsotaan pakolaiseksi:



Määritelmädirektiivin 2 artiklan d alakohta Määritelmät

”Pakolaisella” tarkoitetaan kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudetonta henkilöä, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne ja jota 12 artikla [poissulkeminen] ei koske.

[Määritelmädirektiivin 9 artiklassa](#) esitetään, kuinka ”vaino” pitää arvioida.

[Määritelmädirektiivin 10 artiklassa](#) selvitetään tarkemmin vainon eri syyt (rotu, uskonto, kansallisuus, poliittinen mielipide tai tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen). Kyseisten syiden ja vainon tai suojelun puutteen välinen yhteys pitää todeta, jotta hakija saa pakolaisaseman.

Ohjeet hakijoiden profiileista heidän henkilökohtaisten piirteidensä tai tiettyihin (esim. poliittisiin, etnisiin, uskonnollisiin) ryhmiin kuulumisensa vuoksi ovat jäljempänä.

Jokainen hakemus edellyttää yksilöllistä arviointia. Siinä tulee ottaa huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet ja merkitykselliset COI-tiedot. Arvioinnissa huomioon otettaviin tekijöihin voi kuulua esimerkiksi

- hakijan kotiseutu, mahdollisen vainoajan olemassaolo tai kyky ottaa kyseinen henkilö kohteeksi
- hakijan toiminnan luonne (koetaanko se kielteisenä ja/tai katsotaanko sellaiseen toimintaan osallistuvat yksilöt vainoajan ensisijaisiksi kohteiksi)
- hakijan näkyvyys (eli miten todennäköisesti hakija on mahdollisen vainoajan tiedossa tai tunnistettavissa), kuitenkin niin, että hakijan ei tarvitse olla yksilöllisesti mahdollisen vainoajan tunnistettavissa, kunhan hänen vainon pelkonsa on perusteltua



- hakijan käytettävissä olevat resurssit vainon välttämiseksi (esim. suhde vaikutusvaltaisiin henkilöihin, verkosto)
- jne.

Se seikka, että hakija on jo joutunut vainotuksi tai että häntä on suoraan uhattu vainolla, on vakava osoitus hakijan perustellusta pelosta, jollei ole perusteltua syytä olettaa, ettei tämä vaino tai vakava haitta tule toistumaan ([määritelmädirektiivin 4 artiklan 4 kohta](#)).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Profiilit

Tässä osassa viitataan joihinkin irakilaishakijoiden profileihin, joita esiintyy EU:n jäsenvaltioille tulleissa tapauksissa. Siinä esitetään yleispäätelmiä profiilien pakolaisaseman saamisen edellytyksistä ja annetaan ohjeita olosuhteista, jotka on lisäksi otettava yksilöllisissä arvioinneissa huomioon. Osa profileista jaetaan edelleen alaprofiileihin, joiden riskianalyysi tai vainon syy-yhteys johtavat eri päätelmiin. Profiilia vastaava numero ja linkki yhteisen analyysin vastaavaan numeroon annetaan aina tarkistuksen helpottamiseksi.

Kutakin profiilia koskevia päätelmiä pitää tarkastella hakijan väitteiden uskottavuuden arviointiin vaikuttamatta.



Kun jäljempänä olevaa taulukkoa luetaan, tulee pitää mielessä seuraavat seikat:

- Yksittäinen hakija voidaan luokitella **useampaan profiiliin**, joita tähän ohjeasiakirjaan sisältyy. Sellaisiin olosuhteisiin liittyvät suojelutarpeet pitää tutkia perusteellisesti.
- **Riskianalyysi**-kappaleissa keskitytään riskin tasoon ja joihinkin merkittäviin riskiin vaikuttaviin olosuhteisiin. Jatko-ohjeita toiminnan vainoksi määrittelemisestä saa yhteisen analyysin vastaavista osista.
- Jäljempänä olevassa taulukossa tiivistetään päätelmät eri profiilien ja alaprofiilien osalta, ja se on tarkoitettu hakemuskäsittelijöiden käytännölliseksi apuvälineeksi. Vaikka taulukossa on annettu alaprofiileja koskevia esimerkkejä, joissa riskit ovat erilaisia ja olosuhteet voivat lisätä tai vähentää riskiä, tällaiset **esimerkit eivät ole tyhjentäviä** ja ne on otettava huomioon yksilöllisen tapauksen kaikkien olosuhteiden valossa.
- **Tiettyyn taustaan aiemmin kuuluneilla henkilöillä** tai tiettyyn taustaan kuuluvan henkilön **perheenjäsenillä** voi olla suojelutarpeita, jotka ovat samankaltaisia kuin vastaavan profiilin tarpeet. Tätä ei ole erikseen mainittu taulukossa, mutta se tulee ottaa huomioon yksilöllisessä arvioinnissa.



- **Mahdollinen yhteys** -kappaleissa osoitetaan vainon mahdollinen syy-yhteys [määritelmädirektiivin 10 artiklan](#) mukaan. Yhteisen analyysin osissa annetaan jatkoneuvoja siitä, osoitetaanko vainon syy-yhteys yleensä todeksi tai voidaanko se osoittaa todeksi sen mukaan, mitkä tapauksen yksilölliset olosuhteet ovat.
 - Joissakin profiileissa yhteys voi olla myös vainolta **suojelun puuttuminen** ja yksi tai useampi syy, joka on esitetty [määritelmädirektiivin 10 artiklassa](#) ([määritelmädirektiivin 9 artiklan 3 kohdassa](#)).
-

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

2.1 Henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILiin

Riskianalyysi:

Kun on kyse **henkilöistä, jotka ovat (tai joilla katsotaan olevan) yhteys ISILiin**, pelko vainosta on yleensä perusteltu, koska henkilöt, joiden katsotaan olevan yhteydessä ISILiin, ovat kaikkien turvallisuusalan toimijoiden ensisijainen kohde.

Kun tehdään **niiden henkilöiden perheenjäseniä, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILiin**, koskeva yksilöllinen arviointi siitä, kohtaako hakija kohtuullisen todennäköisesti vainoa, pitää ottaa huomioon riskiin vaikuttavat olosuhteet, mm:

- perheasema (esim. naimattomat, lesket tai kotitaloudesta vastaavat naiset)
- lapsi, jolla on yksinhuoltajaäiti tai leskeksi jäänyt äiti ja/tai ulkomaalainen, kuollut tai kadonnut isä
- yhteys heimoon
- alkuperäseutu
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



2.2 Sunniarabit

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Pelkästään se, että henkilö on sunniarabi, ei tavallisesti muodosta perusteltua vainon pelkoa. Yksilöllisessä arvioinnissa siitä, kohdistuuko hakijaan kohtuullinen vainon todennäköisyys, pitää ottaa huomioon riskiin vaikuttavat olosuhteet, mm:

- alkuperäseutu
- heimo
- ikä
- sukupuoli
- jne.

Jos henkilöllä katsotaan olevan yhteys ISILiin, katso kohta 2.1: Henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILiin.

Niiden sunniarabien osalta, joihin Baath-puolueen vaikutuksen poistamiseen tähtäävä prosessi voi vaikuttaa, katso kohta 2.7: Entiset Baath-puolueen jäsenet.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide (esim. yhteys ISILiin, Baath-puolue).

Yksittäisissä tapauksissa rotu (etninen tausta, esim. KRG:n estämät palautukset) ja/tai uskonto.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.3

Ihmisoikeusaktivistit, poliittiset oppositioaktivistit ja mielenosoittajat

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- johtoasema mielenosoituksissa ja osallistuminen niihin
- toiminnan luonne
- yksilön poliittinen ja/tai lahkoon liittyvä tausta
- sukupuoli
- näkyvyys
- henkilö on viranomaisten tiedossa (esim. aiempi pidätys)
- jne.

Pelkästään se, että on osallistunut mielenosoitukseen, ei välttämättä riitä muodostamaan perusteltua vainon pelkoa.



Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.4 Toimittajat ja mediatyöntekijät

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- toiminnan luonne (reportaasien aiheet)
- yksilön poliittinen ja/tai lahkoon liittyvä tausta
- sukupuoli
- näkyvyys
- henkilö on viranomaisten tiedossa
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.5 Aseellisten joukkojen sotilaskarkurit

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Riskiä pidetään hyvin alhaisena. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- joukot, joihin hakija kuului
- hakijan asema/sotilasarvo
- tilanne, jossa karkaaminen tapahtui (esim. häiriöiden tai hätätilan aikana)
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



2.6 Henkilöt, joita on yritetty värvätä aseellisiin joukkoihin

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Henkilöön kohdistuva riski on perusteltu vain poikkeustapauksissa. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli
- alkuperäseutu
- etninen/uskonnollinen tausta (esim. kurdit PKK:n tapauksessa, sunniarabit ISILin tapauksessa)
- ikä
- aseellisten joukkojen läsnäolo/vaikutus
- jne.

Mahdollinen yhteys: Vaikka pakkovärväyksen riski ei sellaisenaan yleensä muodosta vainon syy-yhteyttä, kieltäytymisen seuraukset voivat, yksilön olosuhteista riippuen, osoittaa sellaisen yhteyden muun muassa (miellettyyn) poliittiseen mielipiteeseen todeksi.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.7 Entiset Baath-puolueen jäsenet

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Yleisesti ottaen Baath-puolueen tavallisen jäsenen riski joutua vainotuksi on vähäinen ja riippuu erityisistä yksilöllisistä olosuhteista. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- Baath-puolueen ideologian julkinen tukeminen
- henkilöllä on ollut korkea asema puolueessa
- henkilö on entinen Saddamin aikakauden sotilas tai poliisi
- Henkilö on palvellut tiedustelupalveluissa Saddamin hallinnon aikana
- mahdollinen (koettu) yhteys ISILiin
- jne.

Katso myös kohta 2.1 Henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILiin, ja kohta 2.2 Sunniarabit.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



2.8 Irakin turvallisuusjoukkojen (ISF), Kansan mobilisointiyksikköjen (PMF), Peshmergan ja paikallisten poliisivoimien jäsenet

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- työ- ja alkuperäseutu (sellaisten alueiden läheisyys, joilla ISIL jatkaa toimintaansa)
- hakijan näkyvyys
- asema järjestössä
- aika siitä, kun henkilö lähti joukoista
- henkilökohtaiset vihamielisyydet
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.9 Henkilöt, joiden katsotaan vastustavan ISILiä

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- työ- ja alkuperäseutu (alueet, joilla ISIL jatkaa toimintaansa)
- yhteys heimoon ja heimon asema ISILiin nähden
- hakijan näkyvyys
- asema yhteisössä
- julkinen hallituksen tukeminen tai ISILin toiminnan tuomitseminen
- henkilökohtaiset vihamielisyydet
- jne.

Koska ISILin operatiiviset valmiudet ovat vähentyneet merkittävästi, ISILin tähän profiiliin kuuluville henkilöille aiheuttama uhka on vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide ja/tai uskonto (esim. kun ISIL syyttää henkilöä *takfiriksi*, ts. luopioiksi).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.10 Henkilöt, jotka tekevät (tai joiden katsotaan tekevän) yhteistyötä länsimaisten asevoimien, järjestöjen tai yritysten kanssa

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Yksilöllisessä arvioinnissa siitä, kohdistuuko hakijaan kohtuullinen vainon todennäköisyys, pitää ottaa huomioon riskiin vaikuttavat olosuhteet, mm:

- ammatin luonne ja ajanjakso (esim. tulkit)
- ammatin näkyvyys
- aiemmat uhat
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide ja/tai uskonto (esim. tulkeilla).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.11 Humanitaariset työntekijät

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli (ks. myös kohta 2.16.4 Naiset, jotka toimivat julkisessa ympäristössä)
- toiminnan luonne (esim. avun tarjoaminen naisille ja lapsille, joilla on yhteys ISILiin, ks. myös kohta 2.1 Henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILiin)
- työ-/toiminta-alue
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide ja/tai uskonto (esim. kun ISIL syyttää henkilöä *takfiriksi*, ts. luopioiksi).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



2.12 LHBTIQ-henkilöt

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.13 Henkilöt, joiden katsotaan rikkovan moraalisääntöjä

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- rikottu moraali- ja/tai yhteiskuntanormi
- sukupuoli (naisilla riski on suurempi)
- vanhoillinen ympäristö
- alkuperäseutu
- perheen tai yhteisön käsitys perinteisistä sukupuolirooleista
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto (esim. eri uskonsuuntauksiin tai etnisiin ryhmiin kuuluvien henkilöiden väliset avioliitot, yksittäiset tapaukset, joissa henkilöt ovat šiialaisten puolisoita joukkojen kohteina), tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen ja/tai rotu (etninen tausta).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.14 Henkilöt, joiden katsotaan pilkanneen jumalaa ja/tai luopuneen uskostaan

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Riskinarvioinnissa olisi kuitenkin otettava huomioon ne uskonnolliset tai ei-uskonnolliset käytännöt, joita hakija aikoo harjoittaa, sekä se, altistaisivatko ne hänet todelliselle riskille. Lisäksi olisi otettava huomioon hänen kotialueensa (riski on yleensä pienempi KRI:ssä), perhe- ja etninen taustansa ja sukupuolensa jne.



Katso myös kohta **2.15 Uskonnolliset ja etniset vähemmistöt sekä kansalaisuudettomat henkilöt.**

Mahdollinen yhteys: uskonto.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.1 Turkmeenit

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäseutu (esim. šiialaiset turkmeenit alueilla, joilla ISIL jatkaa toimintaansa)
- henkilöllä katsotaan olevan yhteys ISILIin (erityisesti sunnilaisten turkmeenien tapauksessa)
- uskonto
- sukupuoli
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu (etninen tausta) ja/tai uskonto.

Joissakin tapauksissa, erityisesti sunnilaisten turkmeenien osalta, myös (mielletty) poliittinen mielipide.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä, erityisesti PKK:hon, PMF:ään tai ISILIin liitettyjen turkmeenien osalta.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.2 Jesidit

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäseutu (esim. jesidit alueilla, joilla ISIL jatkaa toimintaansa)
- (puuttuvat) henkilöasiakirjat
- sukupuoli
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto, rotu ja/tai kansallisuus.



* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä, erityisesti jesidiäisten puolisoitaallisten joukkojen jäsenten osalta.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.3 Kristityt

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäseutu (esim. kristityt ovat suuremmassa vaarassa alueilla, joilla ISIL jatkaa toimintaansa, ja riski on pienempi KRI:ssä)
- sukupuoli
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.4 Šabak

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäseutu
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai uskonto (kun vainoajana on ISIL).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.5 Kakait

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021



Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäseutu (suurempi riski alueilla, joilla ISIL jatkaa toimintaansa, pienempi riski KRI:ssä)
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai uskonto.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.6 Sabianisti-mandeanistit

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäseutu (riski on pienempi KRI:ssä)
- kieli
- sukupuoli
- ammatti
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai rotu (etenkin KRI:ssä).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.7 Bahait

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- (puuttuvat) henkilöasiakirjat
- kansalaisuudettomuus
- alkuperäseutu
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.8 Bidoonit

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- (puuttuvat) henkilöasiakirjat
- kansalaisuudettomuus
- alkuperäseutu
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai kansallisuus (kansalaisuudettomuus).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.9 Fayli-kurdit

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- (puuttuvat) henkilöasiakirjat
- kansalaisuudettomuus
- alkuperäseutu (Etelä-Irak, alueet, joilla ISIL jatkaa toimintaansa)
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu, uskonto ja kansallisuus (kansalaisuudettomuus)



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.15.10 Palestiinalaiset

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- pysyvä asuinalue



- (mielletyt) yhteydet entiseen hallintoon tai (sunnalaisiin) aseistautuneisiin ryhmiin
- (puuttuvat) henkilöasiakirjat
- jne.

Mahdollinen yhteys: kansallisuus (kansalaisuudettomuus), (mielletty) poliittinen mielipide (katsotaan tukevan sunnalaisia puolisotilaallisia joukkoja tai ISILiä, ks. myös kohta 2.1 Henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILIin).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.16 Naiset

2.16.1 Naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta: yleiskatsaus

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla naisilla ja tytöillä ei riskitaso ole niin korkea, että se muodostaisi väkivaltaan liittyvän perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- käsitys perheen perinteisistä sukupuolirooleista
- huono sosioekonominen tilanne
- alkuperäseutu
- heimon vaikutus
- jne.

Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen (esim. naiset, jotka ovat joutuneet seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi, ja naiset, jotka ovat lähteneet väkivaltaisesta avioliitosta).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.16.2 Pakko- ja lapsiavioliitto

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla naisilla ja tytöillä ei riskitaso ole niin korkea, että se muodostaisi pakko- tai lapsiavioliitosta johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- nuori ikä
- alkuperäseutu (etenkin maaseutualueet)
- käsitys perheen perinteisistä sukupuolirooleista
- perheen huono sosioekonominen tilanne



- maansisäinen pakolaisuus (IDP)
- jne.

Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen (esim. naiset, jotka ovat kieltäytyneet pakko- tai lapsiavioliitosta).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.16.3 Naisten sukuelinten silpominen (FGM/C)

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla naisilla ja tytöillä ei riskitaso ole niin korkea, että se muodostaisi FGM/C:stä johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- nuori ikä
- alkuperäseutu (etenkin KRI)
- etninen tausta (etenkin kurdilaiset tytöt)
- uskonto (yleisintä sunnalaisten keskuudessa)
- käsitys perheen perinteisistä sukupuolirooleista
- koulutustaso
- (mahdollisen) aviomiehen ja tämän suvun tai verkoston paikallinen valta tai vaikutusvalta
- jne.

Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.16.4 Naiset, jotka toimivat julkisessa ympäristössä

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla naisilla riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi julkisessa ympäristössä toimimisesta johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäseutu
- vanhoillinen ympäristö



- hakijan näkyvyys (esim. työn luonne, julkiset lausunnot, jotka vainoaja mieltää kielteiseksi)
- perheen tai verkoston käsitys perinteisistä sukupuolirooleista
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide ja/tai uskonto, tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen (naiset, jotka tekevät töitä, joita ei pidetä hyväksyttävänä perinteisten sukupuoliroolien perusteella).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.16.5 Naiset, joiden katsotaan rikkoneen moraalisääntöjä

Katso profiili **2.13 Henkilöt, joiden katsotaan rikkovan moraalisääntöjä**.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.16.6 Naiset, joiden katsotaan olevan yhteydessä ISILiin

Katso profiili **2.1 Henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILiin**.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.16.7 Naimattomat naiset ja kotitaloudesta vastaavat naiset

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla naimattomilla naisilla ja kotitaloudesta vastaavilla naisilla riskitaso ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- henkilön asema
- alkuperä- ja asuinseutu (esim. IDP-leirit)
- perheen tai yhteisön käsitys perinteisistä sukupuolirooleista
- taloudellinen tilanne
- koulutus
- jne.



Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen (esim. eronneet naiset tai lesket).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.17 Lapset

2.17.1 Lapsiin kohdistuva väkivalta: yleiskatsaus

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla lapsilla ei riskitaso ole niin korkea, että se muodostaisi väkivaltaan liittyvän perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli (pojat ja tytöt voivat kohdata eri riskejä)
- henkilöllä katsotaan olevan yhteys ISILiin (ks. profiili 2.1 Henkilöt, jotka ovat (tai joiden katsotaan olevan) yhteydessä ISILiin)
- ikä
- käsitys perheen perinteisistä sukupuolirooleista
- lapsen ja perheen huono sosioekonominen tilanne
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide (esim. kun henkilöllä katsotaan olevan yhteys aseellisiin joukkoihin), uskonto (esim. kun vainoajina ovat ääriryhmät) ja/tai tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen (esim. seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi joutuneet lapset).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.17.2 Lapsiavioliitto

Katso profiiliin **2.16 Naiset** alakohta **2.16.2 Pakko- ja lapsiavioliitto**.

2.17.3 FGM/C

Katso profiiliin **2.16 Naiset** alakohta **2.16.3 Naisten sukuelinten silpominen (FGM/C)**.



2.17.4 Lapsityövoima ja lapsikauppa

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla lapsilla riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi lapsityövoimasta ja/tai lapsikaupasta johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- ikä
- sukupuoli
- lapsen ja hänen perheensä huono sosioekonominen asema
- IDP
- jne.

Mahdollinen yhteys: Lapsen yksilölliset olosuhteet on otettava huomioon sen toteamisessa, voidaanko vainon syy-yhteys osoittaa todeksi.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.17.5 Lasten värväys

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Perusteltu vainon pelko osoitetaan todeksi vain poikkeustapauksissa. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli
- alkuperäseutu, etninen/uskonollinen tausta (esim. kurdit PKK:n tapauksessa, sunniarabit ISILin tapauksessa)
- ikä (lapset)
- IDP
- aseellisten joukkojen läsnäolo/vaikutus
- jne.

Mahdollinen yhteys: Lapsen yksilölliset olosuhteet on otettava huomioon sen toteamisessa, voidaanko vainon syy-yhteys osoittaa todeksi.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.17.6 Lasten ja erityisesti tyttöjen koulutus



Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla lapsilla riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi koulutukseen pääsulle asetetuista tahallisista rajoituksista johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- (puuttuvat) henkilöasiakirjat
- etninen ja uskonnollinen tausta
- sukupuoli (tytöillä riski on suurempi)
- vammat
- ikä
- käsitys perheen perinteisistä sukupuolirooleista
- lapsen ja perheen huono yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne
- alkuperäseutu
- jne.

Mahdollinen yhteys: Lapsen yksilölliset olosuhteet pitää ottaa huomioon. Esimerkiksi jos henkilöllisyysasiakirjat on evätty vähemmistöryhmään kuulumisen vuoksi, kansalaisuus ja/tai rotu voivat vaikuttaa.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.17.7 ISILin alaisuudessa syntyneet lapset, joilla ei ole väestörekisteriasiakirjoja

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla lapsilla riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi asiakirjojen saamiselle asetetuista tahallisista rajoituksista johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- yksinhuoltajaäiti tai leskeksi jäänyt äiti
- ulkomaalainen, kuollut tai kadonnut isä
- jne.

Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen





Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.17.8 Ilman huoltajaa olevat lapset

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla lapsilla ei riskitaso ole niin korkea, että se muodostaisi huoltajan puuttumisesta johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- (puuttuvat) henkilöasiakirjat
- onko vanhemmat tiedossa
- syntyminen laittomasta sukupuolisuhteesta
- alkuperäseutu
- uskonto
- etninen tausta
- jne.

Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen (esim. hylätyt lapset tai tuntematon syntyperä).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.18. Vammaiset ja vaikeista terveysongelmista kärsivät henkilöt

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Henkilöstön ja riittävän infrastruktuurin puute (vakavista) terveysongelmista kärsivien henkilöiden tarpeisiin vastaamiseksi ei täytä määritelmädirektiivin 6 artiklan vaatimusta, joka koskee vainoa harjoittavan tai vakavaa haittaa aiheuttavan toimijan olemassaoloa, paitsi jos terveydenhuolto evätään henkilöltä tahallisesti.

Kaikilla **henkilöillä, joilla on henkinen tai ruumiillinen vamma**, riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- ikä
- henkisen tai ruumiillisen vamman luonne ja näkyvyys
- perheen kielteinen näkemys
- jne.

Mahdollinen yhteys: tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen (esim. henkilöt, joilla on huomattavia henkisiä vammoja).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.19 Henkilöt, jotka ovat olleet osallisina heimokonflikteihin liittyvissä veririidoissa ja kärsineet niistä

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- veririidan voimakkuus
- konfliktin ratkaisemisen mahdollisuus
- heimojen etninen tausta ja uskonto
- heimojen yhteiskunnallinen asema
- alkuperäseutu (alue, jolla oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen on heikkoa, kaupunki- tai maaseutualueet)
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu (syntyperä, viitaten heimon jäseniin)

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.20 Tavallisista rikoksista syytetyt henkilöt

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

Riskianalyysi: Kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- hakijan alkuperäseutu ja vallitsevat oikeusjärjestelmät
- sen rikoksen luonne, josta hakijaa syytetään
- todennäköinen rangaistus
- hakijan sukupuoli
- jne.

Mahdollinen yhteys: Ei yleensä yhteyttä yleissopimukseen sisältyvään vainon syyhyn. Tämä ei vaikuta arviointiin tapauksissa, joissa syytteen vaikuttimena on jokin muu yleissopimuksen syrjintää koskeva kohta tai se nostetaan tai sitä jatketaan tällaisen kohdan perusteella.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Toissijainen suojelu

Määritelmädirektiivin 15 artiklan a alakohta

Kuolemanrangaistus tai teloitus

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2019

Kuolemanrangaistuksesta säädetään Irakin rikoslaissa nro 11 vuodelta 1969, terrorisminvastaisessa laissa, sotarikoslaissa ja Irakin sisäisten turvallisuusjoukkojen rikoslaissa vuodelta 2008. Irakin vuoden 2005 perustuslain mukaan presidentti ratifioi kuolemantuomiot, jotka toimivaltaiset tuomioistuimet ovat määränneet.

Irakissa kuolemanrangaistuksen aiheuttavia rikoksia ovat muun muassa rikokset, jotka kohdistuvat sisäiseen tai ulkoiseen turvallisuuteen ja valtion instituutioihin, terroriteot, sieppaukset, raiskaukset, kuolemaan johtava huumekauppa, prostituutio, törkeät murhat ja kuolemaan johtava ihmiskauppa.

Irak panee edelleen täytäntöön kuolemanrangaistuksia ja on yksi Lähi-idän kolmesta eniten teloituksia määräävästä ja toteuttavasta maasta. Kuolemanrangaistus pannaan täytäntöön hirttämällä.

ISIL määräsi rangaistuksia hallinnassaan olevilla alueilla esimerkiksi kieltäytymisestä liittyä heihin ja moraalisääntöjen rikkomisesta, sellaisina kuin ne on määritelty ISILissä ja sen ankarassa tulkinnassa sharia-laista. Näihin rangaistuksiin sisältyi teloituksia, jotka kuuluvat [määritelmädirektiivin 15 artiklan a alakohdan soveltamisalaan](#).

Joihinkin Irakista tulevien hakijoiden profileihin voi liittyä vaara saada kuolemantuomion tai tulla teloitetuksi. Tällaisissa tapauksissa voi olla yhteys yleissopimukseen sisältyvään perusteeseen (ks. esim. profiili [2.1 Henkilöt, jotka ovat \(tai joiden katsotaan olevan\) yhteydessä ISILiin](#)).

Tapauksissa, joilla ei ole yhteyttä pakolaisuuteen liittyvään vainon syyhyn (esimerkiksi jotkut [2.20 Tavallisista rikoksista syytetyt henkilöt](#)), toissijaisen suojelun tarvetta [määritelmädirektiivin 15 artiklan a alakohdan](#) perusteella tulee tutkia.

On huomattava, että [poissulkevat](#) seikat voivat olla merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohhta

Kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2019

Kuten [pakolaisasemaa](#) koskevassa luvussa todetaan, joihinkin Irakista tulevien hakijoiden profiiliin voi liittyä vaara joutua kidutuksen tai epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi. Tällaisissa tapauksissa on usein yhteys pakolaisuuteen liittyvään vainon syyhyn, ja nämä henkilöt ovat oikeutettuja pakolaisasemaan. Toisaalta tapauksissa, joissa yhteyttä yleissopimuksen sisältämään perusteeseen ei ole, tulee tutkia [määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukaisen toissijaisen suojelun tarvetta.

Kun harkitaan [määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukaisen toissijaisen suojelun tarvetta, tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Terveystenhuollon puuttuminen ja sosioekonomiset olosuhteet:** On tärkeää huomata, että vakavan haitan on seurattava jostakin toimijan käyttäytymisestä ([määritelmädirektiivin 6 artikla](#)). Terveystenhuollon, koulutuksen tai muiden sosioekonomisten osatekijöiden (esim. IDP-tilanne, vaikeudet löytää toimeentulomahdollisuuksia, asunnot) yleistä puutetta ei itsessään katsota [määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukaiseksi epäinhimilliseksi tai halventavaksi kohteluksi, ellei se johdu jonkin toimijan tahallista toimista, kuten asianmukaisen terveystenhuollon tahallisesta hakijalta epäämisestä.
- Rikollinen väkivalta:** Irakissa rikollisverkostot ovat käyttäneet hyväkseen lapsia huumeiden salakuljetuksessa ja kaupassa sekä maahanmuuttajia pakkotyössä. Myös muiden toimijoiden, kuten PMF:n ja heimojen, kerrotaan osallistuneen rikolliseen toimintaan. Rikollisen väkivallan taustalla on yleensä taloudellinen hyöty ja valtataistelu. Jos ei ole yhteyttä pakolaismääritelmän mukaiseen vainon syyhyn, rikosten, kuten tappojen, aseellisten ryöstöjen, sieppausten, omaisuuden tuhoamisen, kiristyksen, pakkotyön, lasten värväyksen, seksuaalista hyväksikäyttöä varten harjoitettavan ihmiskaupan, riski voi kuulua [määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohdan](#) soveltamisalaan. *Persons living with disabilities and persons with severe medical issues*
- Mielivaltaiset pidätykset, laitton talteenotto ja vankilaolot:** Erityistä huomiota tulee kiinnittää mielivaltaisiin pidätyksiin, laittomaan talteenottoon ja vankilaoloihin. Pidätysolosuhteita arvioitaessa voidaan esimerkiksi ottaa huomioon seuraavat tekijät (kumuloituvasti): rajallisessa tilassa olevien pidätettyjen henkilöiden määrä, saniteettitilojen riittävyys, lämmitys, valaistus, nukkumisjärjestelyt, ruoka, harrastustoiminta ja yhteydet ulkopuoliseen maailmaan.

Raporttien mukaan maassa on tehty mielivaltaisia pidätyksiä, pitkittyneitä säilöönottoja muun muassa salaisissa säilöönottolaitoksissa ja erityisesti terrorismista epäiltyjen laajamittaisia kidutuksia. YK:n Irakin avustusoperaation (UNAMI) mukaan säilöönottolaitokset, myös nuorten laitokset, ovat aivan liian täyteen ahdettuja ja niiden infrastruktuuri on puutteellinen. Lapsia ei myöskään aina eroteta aikuisista vangeista.



Kidutuksen raportoidaan olevan edelleen yleinen käytäntö poliisin pidätyskeskuksissa, kuulusteluselleissä ja vankiloissa. Pidätetyt ISILin jäseniksi epäillyt henkilöt ovat joutuneet tappavan sähköiskun uhreiksi, määrätyiksi eristysseleihin ja tutkijoiden hakkaamiksi. On saatu myös raportteja tapauksista, joissa pidätetty on kuollut kidutuksen tai muun pahoinpitelyn seurauksena. Kansainväliset ihmisoikeusryhmät ovat ilmoittaneet monenlaisista kidutuksista ja pahoinpitelyistä sisäasiainministeriön ylläpitämissä säilöönottolaitoksissa ja vähemmässä määrin myös puolustusministeriön ja KRG:n ylläpitämissä laitoksissa. KRI:ssä paikallisten ja kansainvälisten järjestöjen pääsy säilöönottolaitoksiin on hyvin rajoitettua, mikä tekee tilanteen seurannan lähes mahdottomaksi.

Lisäksi voidaan arvioida, että tapauksissa, joissa syyte tai rangaistus on räikeästi epäoikeudenmukainen tai suhteeton tai joissa henkilö joutuu vankilaoloihin, joissa ei kunnioiteta ihmisarvoa, voi esiintyä [määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukainen tilanne vakavasta haitasta. Jos vainon syyhyn ei ole yhteyttä, tällaista kohtelua voidaan pitää [määritelmädirektiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukaisena.

On huomattava, että [poissulkevat](#) seikat voivat olla merkityksellisiä.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohta

Siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava ja henkilökohtainen vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Välttämättömät tekijät, joita tarvitaan [määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdan](#) soveltamiseen, ovat:

Kaavio 2. Määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohta: arvioinnin osatekijät.



Jotta [määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohtaa](#) voidaan soveltaa, pitää osoittaa edellä mainittujen osatekijöiden kumulatiivinen kertyminen.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Seuraavassa on tiivistelmä Irakin tilannetta koskevista keskeisistä päätelmistä:

- a. Aseellinen selkkaus:** Irakissa on käynnissä useita päällekkäisiä muita kuin kansainvälisiä (sisäisiä) aseellisia selkkauksia, joista merkittävin on Irakin hallituksen ja ISILin välinen selkkaus. Osa Irakista kärsii myös Turkkiin liittyvästä kansainvälisestä aseellisesta selkkauksesta, koska Turkissa käynnissä oleva Turkin ja PKK:n välinen selkkaus on laajentunut Pohjois-Irakin alueelle. Jäljempänä osiossa Mielivaltainen väkivalta on lisätietoja Irakin alueella tapahtuvien aseellisten selkkausten maantieteellisestä laajuudesta.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

b. Siviilihenkilö: [Määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohta](#) koskee henkilöä, joka ei ole selkkauksen osapuolien jäsen eikä osallistu viihollisuuksiin ja joka saattaa olla aiempi taistelija, joka on aidosti ja pysyvästi luopunut aseellisesta toiminnasta. Seuraaviin profiileihin kuuluvien henkilöiden hakemuksia pitää tarkastella huolellisesti. Yksilöllisen arvioinnin perusteella sellaisia hakijoita ei välttämättä voida pitää siviilihenkilöinä [määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdan](#) mukaan. Esimerkiksi:

- ISIL ja siihen liittyvät ryhmät
- jäljelle jääneiden ISIL-jäsenten uudet aseistautuneet ryhmät: (esim. ”Valkoiset liput”)
- muut aseistautuneet ryhmät, kuten Jamaat Ansar Al-Islam, Naqshbandi-järjestö, Jaysh Al-Mujahideen ja Irakin islamilainen armeija
- ISF
- PMF ja muut puolisotilaalliset ryhmät
- KRG-joukot
- PKK
- heimot

On huomattava, että aktiivinen osallistuminen viihollisuuksiin ei ole vain sitä, että aseita kannetaan avoimesti, vaan myös huomattavan logistisen ja/tai hallinnollisen tuen antamista taistelijoille.

On tärkeää korostaa, että suojelutarpeiden arviointi on ennakoivaa. Tärkein käsiteltävä kysymys on siten se, onko hakija palatessaan siviilihenkilö vai ei. Se, että henkilö on aiemmin osallistunut viihollisuuksiin, ei välttämättä tarkoita, etteikö määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohta soveltuisi häneen.



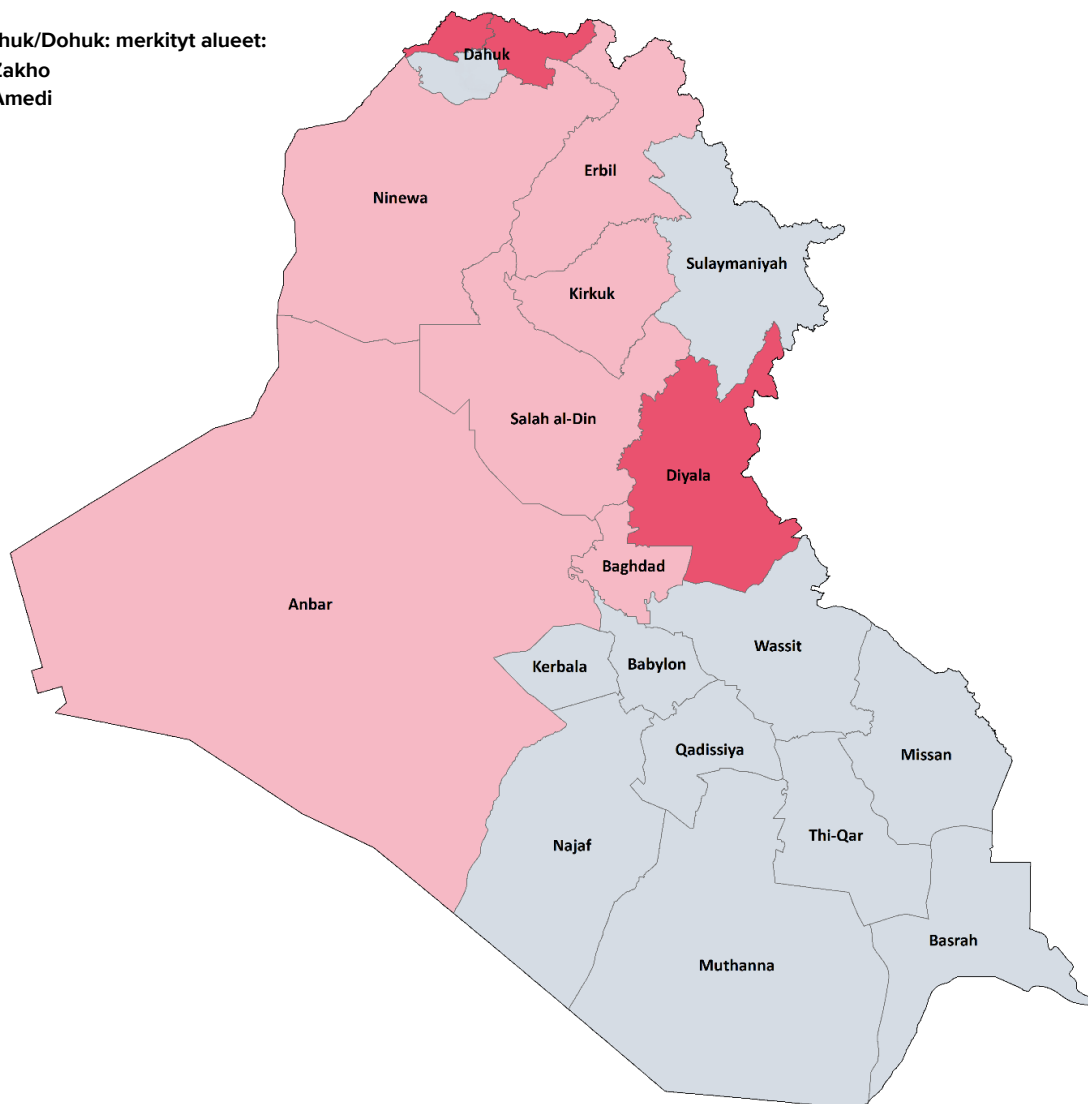
Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

c. Mielivaltainen väkivalta: Mielivaltaista väkivaltaa esiintyy eri laajuudessa Irakin eri osissa. Jäljempänä olevassa kartassa esitetään yhteenveto mielivaltaisen väkivallan laajuuden arvioinnista Irakin eri maakunnissa. Arviointi perustuu kokonaisvaltaiseen analyysiin, joka sisältää määrälliset ja laadulliset tiedot viitejaksolta (1. elokuuta 2020–31. lokakuuta 2021). Ajantasaisissa COI-tiedoissa olisi aina ilmoitettava yksilöllisistä arvioinneista.

Kaavio 3. Mielivaltaisen väkivallan määrä Irakissa (ennen 31. lokakuuta 2021 kerättyjen tietojen perusteella).

Dahuk/Dohuk: merkityt alueet:

1. Zakho
2. Amedi



- Pelkkä läsnäolo** katsotaan riittäväksi todellisen vakavan haitan riskin toteamiseksi määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdan mukaisesti.
- Mielivaltaisen väkivalta saavuttaa **korkean tason**. **Alhaisempi yksittäisten tekijöiden määrä** edellytetään, jotta voidaan todeta todellinen vakavan haitan riski määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdan mukaisesti.
- Mielivaltaista väkivaltaa tapahtuu, mutta se **ei ole yleistä**, ja **yksittäisten tekijöiden määrän on oltava suurempi**, jotta todellinen vakavan haitan riski voidaan todeta määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdan mukaisesti.
- Yleisesti ottaen **ei ole olemassa todellista riskiä** siitä, että siviilihenkilöön kohdistuisi henkilökohtainen vaara määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

Ohjeasiakirjassa Irakin maakunnat luokitellaan seuraavasti:

Alueet, joilla ”pelkkä läsnäolo” alueella ei riittäisi osoittamaan todellista vakavan haitan riskiä määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdan nojalla, mutta mielivaltaisen väkivalta on **korkealla tasolla** ja edellytetty **yksittäisten tekijöiden määrä on alhaisempi**, jotta voidaan olettaa, että alueelle palautettu siviilihenkilö olisi todellisessa riskissä kärsiä määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettua vakavasta haitasta.

Näitä alueita ovat *Diyalan* maakunta ja *Amedin* ja *Zakhon* alueet (*Dohukin* maakunta).

Alueet, joilla tapahtuu mielivaltaista väkivaltaa, mutta **se ei ole korkealla tasolla, yksittäisten tekijöiden määrän on oltava korkeampi**, jotta voidaan osoittaa, että alueelle palautettu siviilihenkilö joutuisi todelliseen vaaraan kärsiä määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettua vakavaa haittaa.

Näihin alueisiin kuuluu seuraavat maakunnat: *Anbar*, *Bagdad*, *Erbil*, *Kirkuk*, *Ninewa* ja *Salah al-Din*.

Alueet, joilla yleisesti ottaen **ei ole olemassa todellista riskiä** siitä, että siviilihenkilöön kohdistuisi henkilökohtainen vaara määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

Näihin alueisiin kuuluu seuraavat maakunnat: *Babil/Babylon*, *Basrah*, *Dahuk/Dohuk* (*Amedin* ja *Zakhon* alueita lukuun ottamatta), *Kerbala*, *Missan*, *Muthanna*, *Najaf*, *Qadissiya*, *Sulaymaniyah* (myös *Halabja*, *Thi-Qar/Dhi-Qar*, *Wassit*).



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

d. Vakava ja henkilökohtainen uhka:

Kukin tapaus pitää arvioida yksilöllisesti ”liukuvalla asteikolla” ottaen huomioon alueen väkivallan luonteen ja voimakkuuden sekä hakijakohtaisten olosuhteiden yhdistelmän. Tiedot henkilökohtaisista olosuhteista voivat lisätä mielivaltaisen väkivallan riskiä ja sen suorien ja epäsuorien seurausten määrää. Vaikka ei ole mahdollista antaa tyhjentäviä ohjeita siitä, mitä henkilökohtaiset olosuhteet voivat olla ja miten niitä pitäisi arvioida, seuraavassa korostetaan mahdollisia esimerkkejä olosuhteista, jotka saattavat vaikuttaa henkilön kykyyn arvioida tai välttää mielivaltaiseen väkivaltaan liittyviä riskejä aseellisessa selkkauksessa:

- ikä
- sukupuoli
- terveydentila ja vammaisuus, myös mielenterveysongelmat



- taloudellinen tilanne
- alueen tuntemus
- hakijan ammatti ja/tai asuinpaikka
- perheenjäsenet tai tukiverkosto
- jne.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- e. **Henkeen tai ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuva uhka:** Haitan riski on määriteltä [määritysdirektiivin 15 artiklan c alakohdan](#) mukaan siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaavaksi henkilökohtaiseksi vaaraksi eikä tietyksi väkivaltateoksi (tai sen uhaksi). Joitakin yleisesti raportoituja haittoja siviilihenkilön elämälle tai henkilölle Irakissa ovat muun muassa murhat, loukkaantumiset, sieppaukset, asevoimien kostoväkivalta, pakkosiirrot, alaikäisten pakkovärväys ja sodan räjähtämättömät taisteluvälineet.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- f. **Yhteys:** Yhteys ("joka johtuu seuraavasta") tarkoittaa mielivaltaisen väkivallan ja haitan (siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaavan vakavan vaaran) välistä syy-yhteyttä, ja siihen sisältyy:
- haitta, joka johtuu suoraan mielivaltaisesta väkivallasta tai toimista, jotka ovat selkkauksen toimijoista peräisin, *ja*
 - haitta, joka johtuu epäsuorasti mielivaltaisesta väkivallasta aseellisessa selkkauksessa. Epäsuoria vaikutuksia otetaan huomioon vain tietyssä määrin ja sikäli kuin mielivaltaiseen väkivaltaan on näytettävissä oleva yhteys, mistä esimerkkeinä ovat laaja rikollinen väkivalta valtion instituutioiden romahduksen seurauksena ISILin konfliktin yhteydessä, välttämättömien elinmahdollisuuksien tuhoaminen ja infrastruktuurin tuhoaminen.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Suojelun tarjoajat

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

[Määritelmädirektiivin 7 artiklassa](#) säädetään, että suojelua voivat tarjota vain:

a. Valtio

b. Valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt

edellyttäen että ne ovat **halukkaita ja kykeneviä** tarjoamaan suojelua, jonka on oltava:

tehokasta ja luonteeltaan pysyvää.

Tällaista suojelua tarjotaan yleensä silloin, kun toimijat toteuttavat kohtuullisia toimenpiteitä estääkseen vainon tai vakavan haitan muun muassa siten, että niillä on **tehokas oikeusjärjestelmä vainoksi tai vakavaksi haitaksi katsottavien toimien toteamiseksi, niistä syytteen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi,**

Irakin valtio

Irakin valtion läsnäolo ja valvonta ovat vahvistuneet ISILin tappion jälkeen. Valtio voidaan siis, tapauksen yksilöllisten olosuhteiden mukaan, katsoa kykeneväksi ja halukkaaksi tarjoamaan **Bagdadissa ja Etelä-Irakissa** suojelua, joka täyttää määritelmädirektiivin 7 artiklan vaatimukset. Useimmissa muissa **Pohjois- ja Keski-Irakin** osissa, myös kiistanalaisilla alueilla, valtion valmiudet ovat rajalliset ja [määritelmädirektiivin 7 artiklan](#) mukaiset kriteerit eivät yleensä täyty.

Kun arvioidaan valtion suojelun saatavuutta, on otettava huomioon **yksilölliset olosuhteet**, kuten etninen tausta, kotiseutu, sukupuoli, sosiaalinen asema, varallisuus, henkilökohtaiset yhteydet, vainoaja ja ihmisoikeusloukkauksen tyyppi.

Irakin valtion katsotaan yleisesti kykenevän ja olevan halukas tarjoamaan [määritelmädirektiivin 7 artiklan](#) vaatimukset täyttävää suojelua **Bagdadissa ja Etelä-Irakissa oleville šiiarabeille**. Tämä ei vaikuta arviointiin tapauksissa, joissa valtion suojelua ei katsota olevan saatavilla yksilöllisten olosuhteiden vuoksi. **Sunnien arabien** osalta valtion suojelun saatavuutta pidetään rajallisena, mutta yksittäisissä tapauksissa sitä voi olla saatavilla.

Valtion suojelua ei yleensä katsota olevan seuraavien henkilöiden saatavilla: **uskonnollisten ja etnisten vähemmistöjen jäsenet, palestiinalaiset, LHBTIQ-henkilöt, perheväkivallan tai**



kunniaan ja sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrit (muun muassa haitalliset perinteiset käytännöt, kuten pakko- ja lapsiavioliitot sekä FGM/C).

On huomattava, että jos vainoaja on PMF ja kyseinen ryhmä katsotaan valtion toimijaksi, tehokasta suojelua ei ole saatavilla [määritelmädirektiivin johdanto-osan 27 kappaleen](#) mukaisesti.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Kurdistanin aluehallitus

Yleisesti ottaen KRG:tä pidetään [määritelmädirektiivin 7 artiklan](#) vaatimukset täyttävänä suojelun tarjoajana. Tietyissä yksilöllisissä olosuhteissa, kuten tapauksissa, joihin liittyy henkilöitä, joiden katsotaan olevan yhteydessä ISLiin, poliittisia vastustajia ja LHBTIQ-henkilöitä, joihin liittyy haitallisia perinteisiä käytäntöjä, kunniaan perustuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa, KRG:n toimijat voivat olla haluttomia tarjoamaan suojelua [määritelmädirektiivin 7 artiklan](#) mukaisesti.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt, kansainväliset järjestöt mukaan luettuina

Tällaisia toimijoita ei ole tunnistettu Irakissa.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

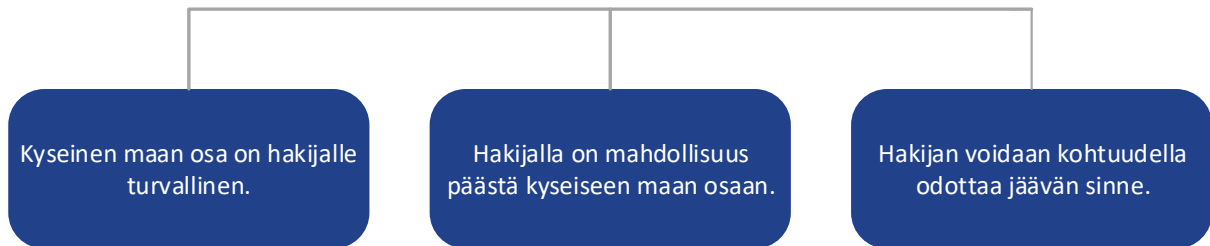
Jos kotiseudulla on todettu suojelutarpeita ja jos todetaan, ettei ole olemassa yhtäkään toimijaa, joka voisi tarjota suojelua [määritelmädirektiivin 7 artiklassa](#) tarkoitetulla tavalla, tutkintaa voidaan jatkaa arvioimalla sisäisen paon mahdollisuuden (IPA) sovellettavuutta.

Suojelu alkuperämaassa: sisäisen paon mahdollisuus

Päivitetty viimeksi: kesäkuu 2022

Välttämättömät osatekijät, joita tarvitaan [määritelmädirektiivin 8 artiklan](#) käyttämiseen, ovat:

Kaavio 4. Sisäisen paon mahdollisuus: arvioinnin osatekijät.



Näiden osatekijöiden osalta hakemuskäsittelijän olisi IPA:n sovellettavuutta arvioidessaan otettava huomioon Irakin kunkin osan yleinen tilanne sekä hakijan yksilölliset olosuhteet. Todistustaakka on arvioivalla viranomaisella, kun taas hakijalla on velvollisuus tehdä yhteistyötä. Hakijalla on myös oikeus esittää seikkoja, jotka osoittavat, että IPA:ta ei pitäisi soveltaa häneen. Määrittävän viranomaisen on arvioitava nämä tekijät.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Maan osa

IPA:ta koskeissa ohjeissa keskitytään Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin kaupunkeihin. Näiden kolmen kaupungin valinta tätä yhteistä analyysiä varten ei estä hakemuskäsittelijöitä harkitsemasta IPA:n soveltamista muilla Irakin alueilla edellyttäen, että kaikki kriteerit täyttyvät.

Henkilön etninen ja uskonnollinen tausta sekä alkuperäseutu on otettava huomioon. Yleisesti:

- **Kurdien** osalta IPA:ta olisi harkittava KRI:ssä.
- **Arabihakijoiden** osalta IPA:n sovellettavuutta olisi arvioitava Irakin muissa osissa.
- **Etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen** osalta IPA:n sovellettavuutta olisi arvioitava ensisijaisesti sillä alueella, johon niiden yhteisöt ovat keskittyneet.

Kun valitaan Irakista tiettyä osaa, jonka osalta IPA:n sovellettavuutta tarkastellaan, voidaan tarvittaessa ottaa huomioon olemassa olevat siteet kyseiseen paikkaan, kuten aiempi kokemus ja/tai tukiverkoston saatavuus.





Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Turvallisuus

Turvallisuuskriteeri täyttyy, jos ei ole perusteltua vainon pelkoa tai todellista vakavan haitan vaaraa tai jos suojelua on saatavilla.

■ Vainon tai vakavan haitan puuttuminen

Arvioinnissa on otettava huomioon:

► yleinen turvallisuustilanne

Yleistä turvallisuustilannetta erityisesti **Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin** kaupungeissa olisi arvioitava [määritelmädirektiivin 15 artiklan c alakohtaan](#) liittyvän analyysin mukaisesti.

► vainoa harjoittava tai vakavaa haittaa aiheuttava toimija ja hänen vaikutusalaansa

Tapauksissa, joissa henkilö pelkää valtion toimijoiden vainoavan häntä tai aiheuttavan hänelle vakavaa haittaa, oletuksena on, että IPA ei ole käytettävissä (esim. henkilöt, joiden katsotaan olevan yhteydessä ISILiin). Erityistapauksissa, joissa tietyn valtion toimijan vaikutusala rajoittuu selvästi tiettyyn maantieteelliseen alueeseen (esim. PMF, KRG, Peshmerga), turvallisuuskriteeri voi täytyä Irakin muiden osien osalta.

ISILin harjoittaman vainon tai sen aiheuttaman vakavan haitan osalta on huomattava, että aseellisen ryhmän toimintakyky on heikentynyt, mutta se toimii edelleen tietyillä alueilla.

Joissakin tapauksissa, joissa hakijaan kohdistuu vainoa tai vakavaa haittaa Irakissa vallitseviin heimo- ja sosiaalinnormeihin liittyvistä syistä ja vainoa harjoittava tai vakavaa haittaa aiheuttava toimija on Irakin yhteiskunta kokonaisuudessaan (kohteena esim. LHBTIQ-henkilöt, tietyt etniset ja uskonnolliset vähemmistöt), IPA:ta ei yleensä katsota turvallisesti vaihtoehdoksi.

Tiettyjen erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten naisten ja lasten, osalta IPA ei yleensä täytä turvallisuusvaatimusta, jos vainoa harjoittava tai vakavaa haittaa aiheuttava toimija on (laajennettu) perhe, heimo tai yhteisö (esim. fasliya-avioliitot, FGM), kun otetaan huomioon näiden toimijoiden vaikutusala ja valtion suojelun puute.

On korostettava, että ei voida kohtuudella odottaa, että hakija pidättäytyy identiteettinsä kannalta olennaisista käytännöistä, kuten hänen uskontoonsa tai sukupuoliseen suuntautumiseensa liittyvistä käytännöistä, välttääkseen vainon tai vakavan haitan vaaran.

Katso luku [1. Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat](#).



► **pidetäänkö hakijan profiilia vainoa harjoittavan tai vakavaa haittaa aiheuttavan toimijan ensisijaisena kohteena ja/tai uhkana**

Hakijan profiili voisi tehdä hänestä valtion tai kapinallisryhmien ensisijaisen kohteen, mikä lisää sen todennäköisyyttä, että vainoa harjoittava tai vakavaa haittaa aiheuttava toimija yrittäisi jäljittää hakijan mahdollisen IPA-sijoituspaikan.

► **henkilökohtainen vihamielisyys**

Jotkin yksityiset riidat, myös kunnia- ja veririidat, voivat vahvistaa vainoa harjoittavan tai vakavaa haittaa aiheuttavan toimijan halua jäljittää hakija.

► **muut vaaraa lisäävät olosuhteet**

Tässä arvioinnissa olisi käytettävä [Profiilit-osion](#) tietoja.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

■ **Mahdollisuus suojeluun vainolta tai vakavalta haitalta**

Vaihtoehtoisesti hakemuskäsittelijä voi todeta, että turvallisuusvaatimus täyttyy, jos hakijalla on mahdollisuus saada suojelua vainoa tai vakavaa haittaa vastaan [määritelmädirektiivin 7 artiklan](#) mukaisesti alueella, jolla IPA:n soveltamista arvioidaan. Jos vainoajana on valtio, voidaan olettaa, että valtion suojelua ei ole saatavilla.



Turvallisuutta koskeva vaatimus voi täytyä Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin kaupungeissa hakijan profiilin ja yksilöllisten olosuhteiden mukaan.



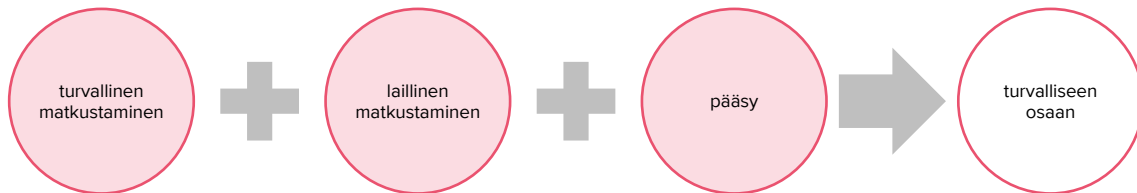
Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Matkustaminen ja maahanpääsy

Seuraavaksi hakemuskäsittelijän on selvitettävä, voiko hakija

Kaavio 5. Matkustamiseen ja maahanpääsyyn liittyvät vaatimukset IPA:n soveltamisessa.



- ▶ **matkustaa turvallisesti:** Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin kaupungeissa vaatimus matkustamisen turvallisuudesta katsotaan yleisesti täytetyksi. Joissakin profileissa, erityisesti sellaisten henkilöiden osalta, joiden katsotaan olevan yhteydessä ISILiin, tätä vaatimusta on arvioitava huolellisesti tapauskohtaisesti.
- ▶ **matkustaa laillisesti:** Irakilaiden matkustamiseen Irakissa, myös Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin kaupungeissa, ei lähtökohtaisesti liity oikeudellisia rajoituksia.
- ▶ **päästä turvalliseen osaan:** On olemassa tiettyjä hallinnollisia rajoituksia tai vaatimuksia, jotka koskevat ISILin aiemmin hallitsemilta tai konfliktien koettelemilta alueilta tulevien henkilöiden pääsyä maan osiin, myös Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin kaupunkeihin. Tämä viittaa lähinnä asuinpaikkaa koskeviin vaatimuksiin Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin tapauksessa. Nämä vaatimukset koskevat erityisesti sunniarabeja ja joissakin tapauksissa turkmeenimiehiä. Kun arvioidaan maahanpääsyvaatimuksen täyttymisen todennäköisyyttä, olisi otettava huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet (etninen ja uskonnollinen tausta, alkuperäseutu, henkilöasiakirjat, turvallisuusselvitys, perheasema, olemassa olevat sosiaaliset siteet ja mahdollinen tukija). Kutakin tapausta olisi arvioitava tuoreimpien yleisten alkuperämaatietojen perusteella.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Jäämisen kohtuullisuus

[Määritelmädirektiivin 8 artiklan](#) mukaan IPA:ta voidaan soveltaa vain, jos hakijan ”voidaan kohtuudella olettaa jäävän” ehdotetulle sisäisen suojelun alueelle.

Yleinen tilanne

Saatavilla olevien COI-tietojen perusteella olisi tarkasteltava seuraavia seikkoja:

- elintarviketurvaa koskeva tilanne
- perusinfrastruktuurin ja -palvelujen saatavuus, kuten:
 - suojat ja asunto



- perusterveydenhuolto
- hygienia, mukaan lukien vesi- ja jätevesihuolto
- perustoimeentulo, jolla varmistetaan elintarvikkeiden, hygienian ja suojan saatavuus, esimerkiksi työllisyyden, olemassa olevien taloudellisten resurssien, verkoston antaman tuen tai humanitaarisen avun avulla.

Tarkasteltavan alueen yleistä tilannetta olisi arvioitava edellä kuvattujen kriteerien perusteella eikä Euroopassa tai muilla alkuperämaan alueilla vallitseviin standardeihin verrattuna.

Käytettävissä olevien COI-tietojen perusteella todetaan, että Bagdadissa, Sulaymaniyahissa ja Basrahissa vallitsevat yleiset olosuhteet, joita arvioidaan edellä esitettyjen seikkojen perusteella, eivät tee kaupunkeihin jäämistä kohtuuttomaksi, mutta IPA:n sovellettavuus olisi arvioitava huolellisesti erityisesti Basrahin osalta. Arvioinnissa olisi otettava huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Yksilölliset olosuhteet

Arvioitaessa, onko hakijan kohtuullista jäädä kyseiseen maan osaan, olisi mahdollisen IPA:n soveltamisalueen yleisen tilanteen lisäksi otettava huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet, kuten:

- etninen, uskonnollinen ja kielellinen tausta
- väestörekisteriasiakirjat
- tukiverkosto
- perheasema
- ikä
- sukupuoli
- terveydentila
- ammatillinen ja koulutuksellinen tausta ja taloudelliset resurssit
- jne.

Yksilölliset näkökohdat voivat liittyä hakijan tiettyihin haavoittuvuuksiin sekä käytettävissä oleviin selviytymismekanismeihin, joilla on vaikutusta määritettäessä, kuinka kohtuullista olisi olettaa hakijan jäävän tietylle alueelle. On huomattava, että nämä tekijät eivät ole absoluuttisia ja ne usein liittyvät toisiinsa tietyn hakijan tapauksessa, mikä johtaa erilaisiin päätelmiin IPA:n kohtuullisuudesta.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



Päätelmät kohtuullisuudesta

Yleiset päätelmät IPA:n kohtuullisuudesta tiettyjen hakijaprofiilien osalta perustuvat arvioon Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin kaupunkien yleisestä tilanteesta ja tällaisten hakijoiden yksilöllisistä olosuhteista.



Kun otetaan huomioon hakijan etninen ja uskonnollinen tausta, on mahdollista osoittaa, että IPA:n soveltaminen Bagdadin, Basrahin ja Sulaymaniyahin kaupungeissa on kohtuullista niiden **terveiden naimattomien miesten ja lapsettomien avioparien** osalta, joilla on henkilöasiakirjat ja joilla ei ole muita haavoittuvuuksia, kuten puuttuva tukiverkosto. **Lapsiperheiden** tapauksessa IPA:n soveltaminen voi olla kohtuullista, myös ilman tukiverkostoa, jos lapsen etu on arvioitu asianmukaisesti.

Vaikka näihin kolmeen kaupunkiin jääminen aiheuttaa tiettyjä vaikeuksia, voidaan silti päätellä, että tällaiset hakijat pystyisivät varmistamaan perustoimeentulonsa, asumisensa, suojansa ja hygieniaansa sekä pääsyn perusterveydenhuoltoon.

Muut hakijaprofiilit tarvitsevat yleensä tukiverkoston mahdollisella IPA:n soveltamisalueella, jotta voidaan varmistaa, että heidän perustarpeensa täyttyvät. Myös muut yksilölliset olosuhteet voivat kuitenkin olla merkityksellisiä IPA:n kohtuullisuutta arvioitaessa.

On syytä korostaa, että nämä päätelmät eivät vaikuta turvallisuutta, matkustamista ja maahanpääsyä koskeviin kriteereihin ja että kunkin tapauksen yksilölliset olosuhteet olisi tutkittava perusteellisesti.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



poissulkemisesta

Päivitetty viimeksi: tammikuu 2021

*Vähäisiä päivityksiä lisätty: kesäkuu 2022



Koska poissulkemisen seuraukset voivat olla yksilölle vakavia, poissulkemisperusteet pitää tulkita suppeasti ja niitä pitää soveltaa varovasti.

Tässä luvussa olevat esimerkit eivät ole tyhjentäviä eivätkä ratkaisevia. Kukin tapaus on tutkittava erikseen.

Poissulkemisperusteiden soveltaminen tapauksiin, joissa on vakavia syitä katsoa, että hakija on suorittanut jonkin merkityksellisistä teoista, on pakollista.

Poissulkemista tulee soveltaa seuraaviin tapauksiin:

Poissulkemisperusteet

Pakolaisasema

- rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmisyyttä vastaan
- törkeä epäpoliittinen rikos pakomaan ulkopuolella, ennen kuin hänet on otettu vastaan pakolaisena
- Yhdistyneiden kansakuntien periaatteiden ja tarkoituksien vastaiset teot

Toissijainen suojelu

- rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmisyyttä vastaan
- törkeä rikos
- Yhdistyneiden kansakuntien periaatteiden ja tarkoituksien vastaiset teot
- muodostaa vaaran sen jäsenvaltion yhteiskunnalle tai turvallisuudelle, jossa hän on
- muut rikokset (tietäessä olosuhteissa)

On korostettava, että arvioivan viranomaisen vastuulla on todistaa, että vastaavien poissulkemisperusteiden osatekijät ja hakijan henkilökohtainen vastuu on selvitetty, kun taas hakijalla on velvollisuus tehdä yhteistyötä kaikkien hakemukselleen merkittävien tosiasioiden ja olosuhteiden selvittämiseksi.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Irakin yhteydessä esimerkiksi seuraavat hakijaprofiilit voivat edellyttää poissulkemisperusteiden mahdollisen soveltamisen harkitsemista. Luettelo ei ole tyhjentävä:

- Baathin hallinnon jäsenet, kuten Baath-puolueen tietyn tason jäsenet, tiedustelupalvelut, sotilas-, oikeus- ja hallintoelinten jäsenet
- kapinallis- ja/tai ääriryhmät (esim. ISIL, al-Qaida)
- ISF:n ja Peshmergan jäsenet, tiedustelupalvelut (esim. *Asayish*) ja muut turvallisuusalan toimijat
- PMF:n jäsenet
- PKK:n jäsenet
- Sahwan jäsenet (paikallinen vastakumouksellinen liike, joka teki yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa al-Qaidan karkottamiseksi Irakista)
- heimoriitaan osallistuvat henkilöt

Irakilaisten hakijoiden Irakin ulkopuolella tekemät rikokset (esim. osallistuminen ISILin kansainväliseen toimintaan, osallistuminen Irakin puolisotilaallisten joukkojen toimintaan Syyrian konfliktissa) voivat myös johtaa poissulkemiseen.

Määritelmädirektiivissä ei aseteta aikarajaa poissulkemisperusteiden soveltamiselle. Hakijat voidaan sulkea pois niin äskettäisten kuin kauempana menneisyydessä olevien tapahtumien vuoksi, esimerkiksi Saddam Husseinin hallinnon (1968–2003) ajalta.



Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Seuraavissa osioissa annetaan ohjeita mahdollisesta poissulkemisperusteiden soveltamisesta Irakin osalta.

Rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmisyyttä vastaan

[Määritelmädirektiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdassa](#) ja [17 artiklan 1 kohdan a alakohdassa](#) viitataan erityisiin vakaviin kansainvälisen oikeuden rikkomuksiin, siten kuin nämä rikokset on määritelty asiaankuuluvissa kansainvälisissä sopimuksissa (7).

(7) [Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntö](#) on tältä osin erityisen merkityksellinen sopimus. Ks. myös vuoden 1949 Geneven yleissopimusten ja lisäpöytäkirjan I törkeitä rikoksia koskevat määräykset, yhteinen 3 artikla sekä lisäpöytäkirjan II, kansainvälisen rikostuomioistuimen entisen Jugoslavian alueen perussäännön ja kansainvälisen rikostuomioistuimen Ruandan perussäännön asiaa koskevat määräykset.

On huomattava, että ”rikos rauhaa vastaan” on harvinainen peruste turvapaikkatapauksissa. Se voi kuitenkin olla merkityksellinen Kuwaitiin kohdistuneesta hyökkäyksestä vastaavien korkean tason virkamiesten osalta.

Eri osapuolten Irakin nykyisissä ja aiemmissa selkkauksissa tekemät kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset voidaan katsoa sotarikoksiksi, esimerkiksi kiellettyjen aseiden käyttö ja tahalliset mielivaltaiset hyökkäykset siviilejä vastaan.

Eri toimijoiden rikokset, kuten murhat, kidutukset ja raiskaukset, voidaan katsoa rikoksiksi ihmisyyttä vastaan, jos ne on tehty osana laajamittaista ja järjestelmällistä siviiliväestöön kohdistuvaa hyökkäystä. Aiempien tapahtumien, kuten Al-Anfal-sotilaskampanjan, yhteydessä tapahtuneet rikokset voivat myös johtaa poissulkemisen harkitsemiseen ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten perusteella.

Jotkin nykyisiin selkkauksiin liittyvät teot, kuten laittomat teloitukset, kidutus ja tahdonvastaiset katoamiset, voidaan katsoa sekä sotarikoksiksi että rikoksiksi ihmisyyttä vastaan.

COI-tietojen mukaan erityisesti (entiset) kapinallisryhmien (esim. ISIL) jäsenet, turvallisuusalan toimijat (esim. ISF, PMF) sekä baathistit voivat olla osallisina teoissa, jotka voidaan luokitella sotarikoksiksi ja/tai rikoksiksi ihmisyyttä vastaan. Tärkeitä tapahtumia, joita olisi tarkasteltava tämän poissulkemisperusteen yhteydessä, ovat esimerkiksi seuraavat:

- Irakin–Iranin sota (1980–1988): kansainvälinen aseellinen selkkaus
- Al-Anfal-sotilaskampanja (1987–1988)
- hyökkäys Kuwaitiin (1990–1991): kansainvälinen aseellinen selkkaus ja siitä seurannut kansannousu
- kurdien sisällissota (1995–1998): muu kuin kansainvälinen aseellinen selkkaus
- hyökkäys Irakiin (2003): kansainvälinen selkkaus
- vuonna 2004 alkanut ISF:n ja kapinallisryhmien välinen aseellinen selkkaus: muu kuin kansainvälinen aseellinen selkkaus
- lahkojen välinen selkkaus / sisällissota (vuodesta 2003): muu kuin kansainvälinen aseellinen selkkaus
- ISILiin liittyvä selkkaus (2014–): muu kuin kansainvälinen aseellinen selkkaus
- Turkin–Irakin selkkaus (2019–): kansainvälinen aseellinen selkkaus.

Törkeä (epäpoliittinen) rikos

Irakin yhteydessä laajalle levinnyt rikollisuus tekee törkeästä (epäpoliittisesta) rikoksesta erityisen merkityksellisen poissulkemisperusteen. Tämä liittyy järjestäytyneiden ryhmien ja jengien rikolliseen toimintaan sekä ISILin ja joidenkin puolisoitilaallisten joukkojen toimintaan, mutta se koskee myös sellaisten henkilöiden tekemiä vakavia rikoksia, jotka eivät liity tällaisiin ryhmiin.



Joitakin erityisen tärkeitä esimerkkejä törkeistä (epäpoliittisista) rikoksista ovat kidnappaus, kiristys ja seksuaalista hyväksikäyttöä varten harjoitettava ihmiskauppa. Esimerkiksi Basrahin rikollisjoukot ovat hyödyntäneet turvallisuusvajetta ja ryöstöt, sieppaukset, murhat ja huumekauppa ovat lisääntyneet.

Naisiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta (esimerkiksi FGM, perheväkivalta, kunniaan perustuva väkivalta, pakko- ja lapsiavioliitot) voidaan myös katsoa törkeäksi (epäpoliittiseksi) rikokseksi.

Jotkin törkeät (epäpoliittiset) rikokset voivat liittyä aseelliseen selkkaukseen (esim. jos ne suoritetaan aseellisten ryhmien toiminnan rahoittamiseksi) tai ne voidaan katsoa perusteellisesti epäinhimillisiksi teoiksi, jotka ovat osa siviiliväestöä kohtaan tehtyä järjestelmällistä tai laajaa hyökkäystä, jolloin niitä tulee tarkastella [määritelmädirektiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan / 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan](#) mukaisesti.

Yhdistyneiden kansakuntien tarkoitusperien ja periaatteiden vastaiset teot

ISILin ja Al-Qaidan kaltaisten terroristiryhmien (entinen) jäsenyys voi olla merkityksellistä ja edellyttää hakijan toiminnan tutkintaa [määritelmädirektiivin 12 artiklan 2 kohdan c alakohdan / 17 artiklan 1 kohdan c alakohdan](#) mukaisesti sekä aiemmissa osioissa mainittujen [kyseisen direktiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaan](#) ja [17 artiklan 1 kohdan a alakohtaan](#) liittyvien arviointien perusteella.

Poissulkemisen soveltamisen pitää perustua tarkoin eriteltujen tosiasioiden yksilölliseen arviointiin sen suhteen, mitä hakija teki kyseisessä järjestössä. Hakijan asema järjestössä muodostaa merkityksellisen seikan, ja korkea asema voisi oikeuttaa (kiistettävissä olevan) oletuksen henkilökohtaisesta vastuusta. On silti edelleen välttämätöntä tarkastella kaikkia asiaankuuluvia olosuhteita, ennen kuin poissulkemispäätös voidaan tehdä.

Mikäli saatavana olevat tiedot osoittavat, että hakija on osallistunut rikoksiin rauhaa vastaan, sotarikoksiin tai rikoksiin ihmisyyttä vastaan, arviointi on tehtävä [määritelmädirektiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan / 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan](#) poissulkemisperusteiden valossa.

Vaaraksi jäsenvaltion yhteiskunnalle tai turvallisuudelle

Kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta tarkasteltaessa [määritelmädirektiivin 17 artiklan 1 kohdan d alakohdan](#) poissulkemisperustetta voidaan soveltaa vain henkilöihin, jotka voivat muuten saada toissijaista suojelua.

Muista poissulkemisperusteista poiketen tämän säännöksen soveltaminen perustuu tulevaisuuteen suuntautuvaan riskiarviointiin. Tarkastelussa otetaan silti huomioon hakijan entinen ja nykyinen toiminta, kuten yhteydet tiettyihin ryhmiin, joiden katsotaan olevan vaaraksi jäsenvaltioiden turvallisuudelle, tai hakijan rikollinen toiminta.





Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.



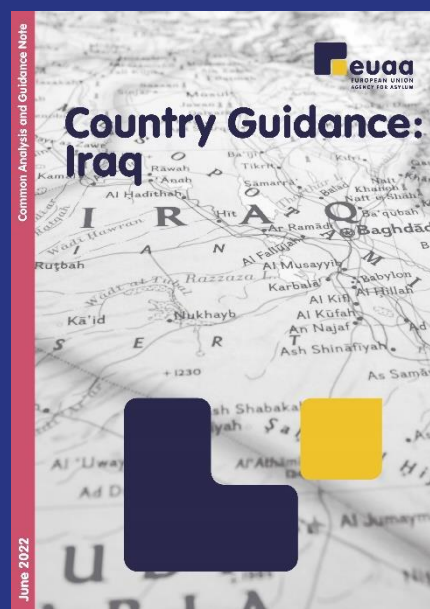
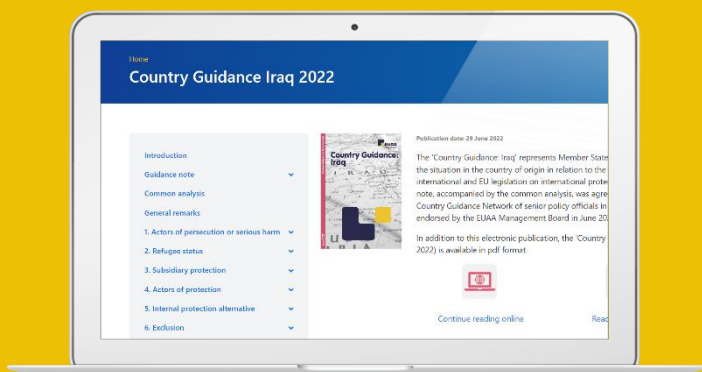


Lyhenteet

CJEU	Euroopan unionin tuomioistuin
COI	alkuperämaätiedot
EU	Euroopan unioni
EUAA	Euroopan unionin turvapaikkavirasto
FGM/C	naisten sukuelinten silpominen
IDP	maan sisäinen pakolainen
IPA	sisäisen suojelun vaihtoehto
ISF	Irakin turvallisuusjoukot
ISIL	Irakin ja Levantin islamilainen valtio, tunnetaan myös Irakin ja Syyrian islamilaisena valtiona (ISIS), islamilaisena valtiona ja Daeshina
KRG	Kurdistanin aluehallitus
KRI	Irakin Kurdistanin alue – viittaa Dohukin, Erbilin ja Sulaymaniyahin maakuntiin
LHBTIQ-henkilöt	Henkilöt: ▪ jotka tuntevat vetoa oman sukupuolensa edustajia (lesbo, homo) tai minkä tahansa sukupuolen edustajia (biseksuaalit) kohtaan, ▪ joiden sukupuoli-identiteetti ja/tai sen ilmaisu ei vastaa sukupuolta, jonka he ovat saaneet syntyessään (transihmiset ja muunsukupuoliset), ▪ joiden synnynnäiset sukupuolitettut piirteet eivät vastaa miehelle tai naiselle tyypillisiä piirteitä (intersukupuoliset) tai ▪ joiden identiteetti ei sovi seksuaalisuuden ja/tai sukupuolen binääriseen jaotteluun (queer).
NGO	kansalaisjärjestö
PKK	Kurdistanin työväenpuolue
PMF	Kansan mobilisointiysiköt
QD (määritelmädirektiivi)	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle
UNAMI	YK:n Irakin avustusoperaatio
UNHCR	YK:n pakolaisvaltuutettu
US	Yhdysvallat
YK	Yhdistyneet kansakunnat



Laajamittainen yhteinen analyysi, johon tämä ohjeasiakirja perustuu, on saatavana e-kirjana ja pdf-tiedostona englanniksi.



Saat ne osoitteesta

<https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022>

doi: 10.2847/419751

